



सत्यमेव जयते

ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਅਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ  
ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ  
31 ਮਾਰਚ 2020 ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਹੋਏ ਸਾਲ ਲਈ



लोकहितार्थ सत्यनिष्ठा  
Dedicated to Truth in Public Interest



ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਸਾਲ 2021 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੰ. 6

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ ਵਿੱਚ  
ਉਜਵਲ ਡਿਸਕਾਮ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਤੇ  
ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ



**ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਅਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ  
ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ**

**31 ਮਾਰਚ 2020 ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਹੋਏ ਸਾਲ ਲਈ**

**ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ**

**ਸਾਲ 2021 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੰ. 6**

**ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ ਵਿੱਚ  
ਉਜਵਲ ਡਿਸਕਾਮ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਤੇ  
ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ**



## ਵਿਸ਼ਾ-ਸਾਰਣੀ

ਵੇਰਵੇ	ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ	
	ਪੈਰਾ ਨੰ.	ਪੰਨਾ ਨੰ.
ਮੁੱਖ-ਬੰਧ		v
ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਾਰ		vii-xi
<b>ਅਧਿਆਇ-I ਭੂਮਿਕਾ</b>		
ਭੂਮਿਕਾ	1.1	1
ਬਿਜਲੀ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ	1.2	1-2
ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਿਸ਼ਟੀਕੋਣ	1.3	2-6
ਉਦੈ ਸਕੀਮ	1.4	6-9
ਗੀਨਿਊਏਬਲ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ	1.5	9-10
<b>ਅਧਿਆਇ-II ਵਿੱਤੀ ਬਦਲਾਵ</b>		
ਭੂਮਿਕਾ	2.1	11-13
ਕਰਜ਼ਾ ਅਤੇ ਇਕਵਟੀ	2.2	13-16
ਟੈਰਿਫ	2.3	16-23
ਬਿਲਿੰਗ ਅਤੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ	2.4	23-32
ਬਿਜਲੀ ਖਰੀਦ	2.5	33-35
<b>ਅਧਿਆਇ -III ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਕੁਸ਼ਲਤਾ</b>		
ਭੂਮਿਕਾ	3.1	37-38
ਨੈੱਟਵਰਕ	3.2	38-43
ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀਆਂ	3.3	43-46
ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ	3.4	46-48
<b>ਅਧਿਆਇ-IV ਸਿੱਟਾ ਅਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ</b>		
ਸਿੱਟਾ	4.1	49-50
ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ	4.2	50-51

## ਅਨੁਲੱਗ

ਅਨੁਲੱਗ ਨੰ.	ਵੇਰਵੇ	ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ	
		ਪੈਰਾ ਨੰ.	ਪੰਨਾ ਨੰ.
1	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ ਦੀਆਂ ਵੰਡ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੇ 2015-16 ਤੋਂ 2019-20 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਸਮੁੱਚੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਵਿਵਰਣੀ	2.4.1	53-57



ਇਹ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਰਿਪੋਰਟ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 151 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ, ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਮਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ, 2014 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ) ਵਿੱਚ ਉਜਵਲ ਡਿਸਕਾਮ ਐਸ਼ੋਰੀਸ ਯੋਜਨਾ (ਉਦੈ) ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਨਵੰਬਰ, 2015 ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰਾਲੇ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਐਮ ਓ ਪੀ) ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਡਿਸਕੋਮਜ਼ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਵੰਡ ਕੰਪਨੀਆਂ (ਡਿਸਕੋਮਜ਼) ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਬਦਲਾਵ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਐਮ ਓ ਪੀ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ (ਜੀ ਓ ਪੀ) ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਦਰਮਿਆਨ ਇਕ ਤ੍ਰਿਪੱਖੀ ਸਮਝੌਤਾ ਪੱਤਰ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਲਾਗੂਕਰਨ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਵਿਭਾਗ, ਜੀ ਓ ਪੀ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਦਾ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।

\*ਜੇਕਰ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤੇ ਕਥਨ ਵਿੱਚ ਸੰਦੇਹ ਹੋਵੇ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਥਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ।





# ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਾਰ



ਆਪਣੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਸੁਦ੍ਰਿੜ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਜੀ ਓ ਆਈ) ਨੇ ਉਜਵਲ ਡਿਸਕਾਮ ਐਸ਼ੋਰੀਸ ਯੋਜਨਾ (ਉਦੈ) ਸਕੀਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ (20 ਨਵੰਬਰ 2015)। ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਲੱਕਸ਼ਿਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੱਕਸ਼ਿਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ (ਜੀ ਓ ਪੀ) ਨੇ 25 ਫਰਵਰੀ 2016 ਨੂੰ ਹੋਈ ਕੈਬਨਿਟ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰਾਲੇ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਜੀ ਓ ਪੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਕੰਪਨੀ) ਵਿਚਕਾਰ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ ਅੰਡਰਸਟੈਂਡਿੰਗ ਤੇ 4 ਮਾਰਚ 2016 ਨੂੰ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ ਵਿੱਚ ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਅਗਸਤ 2020 ਤੋਂ ਜਨਵਰੀ 2021 ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਦੀ 2015-16 ਤੋਂ 2019-20 ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕੀਤਾ।

**ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:**

- ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਐਮ ਓ ਯੂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ 75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜੋ ₹ 15,628.26 ਕਰੋੜ ਬਣਦਾ ਸੀ ਨੂੰ ਟੇਕ ਓਵਰ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ 2019-20 ਤੱਕ ₹ 11,728.26 ਕਰੋੜ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਅਤੇ ₹ 3,900 ਕਰੋੜ ਦੀ ਇਕਵਟੀ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਣ ਵਜੋਂ ਵਾਪਸ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਐਮ ਓ ਯੂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ₹ 15,628.26 ਕਰੋੜ ਦੇ ਪੂਰੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਇਕਵਟੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ।

(ਪੈਰਾ 2.2.1)

- ₹ 5,209.42 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਾਕੀ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਬੈਂਕਾਂ/ਐਫ ਆਈਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਕਰਜ਼ੇ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਾਂਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਸਹਿਤ ਜੋ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਬੇਸ ਰੇਟ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ 0.10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਨਾਂ ਤਾਂ ਬਾਂਡ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰੇਟਾਂ ਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਨੂੰ 2016-17 ਤੋਂ 2019-20 ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ₹ 261.09 ਕਰੋੜ ਦਾ ਉੱਚ ਵਿਆਜ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ।

(ਪੈਰਾ 2.2.2)

- ₹ 15,628.26 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕਵਟੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ₹ 15,208.56 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਜੇ ਵੀ 31 ਮਾਰਚ 2020 ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਸਨ। ਉਦੈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਸਤੰਬਰ 2015 ਤੋਂ ਮਾਰਚ 2020 ਤੱਕ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ₹ 9,010.29 ਕਰੋੜ ਦਾ ਨਿਰੋਲ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਟੈਰਿਫ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਬਕਾਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਬੋਝ ₹ 7,181.41 ਕਰੋੜ ਵਧਿਆ ਸੀ।

(ਪੈਰਾ 2.2.3)

- ਐਮ ਓ ਯੂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬਕਾਏ ਮਾਰਚ, 2016 ਤੱਕ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ। ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਾਰਚ 2016 ਵਿੱਚ ₹ 524.78 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ 2019-20 ਵਿੱਚ ₹ 2,183.49 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

(ਪੈਰਾ 2.4.2 (ੲ))

- ਜੀ ਓ ਪੀ, ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਰਿਆਇਤ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਅਤੇ ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੁਆਰਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਿਆਇਤ 2015-16 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ₹ 1,603.17 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ 2019-20 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ₹ 5,598.60 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਈ।

(ਪੈਰਾ 2.4.5)

- ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ (ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਆਚਰਣ) ਨਿਯਮਾਂ, 2005 ਵਿੱਚ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ (ਐਫ ਸੀ ਏ) ਲਈ ਫਾਰਮੂਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬਾਲਣ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਐਫ ਸੀ ਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਤਿਮਾਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਬਣਦੀ ਰਕਮ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ 2015-16 ਤੋਂ 2019-20 ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਿਮਾਹੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਨੁਸਾਰ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੀ। ਫਲਸਰੂਪ, ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਨੂੰ ₹ 85.08 ਕਰੋੜ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ।

(ਪੈਰਾ 2.4.3)

- ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਐਮ ਓ ਯੂ ਪਾਵਰ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਖਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਾਲਣ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਮਾਹੀ ਟੈਰਿਫ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਐਮ ਓ ਯੂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਜੀ ਓ ਪੀ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਲ 2019-20 ਦੀ ਦੂਜੀ ਤਿਮਾਹੀ ਤੋਂ ਐਫ ਸੀ ਏ ਸਰਚਾਰਜ ਕੈਰੀਇੰਗ ਲਾਗਤ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਲਾਨਾ ਅਧਾਰ ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਨੂੰ ₹ 4.04 ਕਰੋੜ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ।

(ਪੈਰਾ 2.3.1)

- ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਦੇ ਐਮ ਓ ਯੂ ਤੇ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਟੈਰਿਫ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਕੋਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਲ ਲਈ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਟੈਰਿਫ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਪ੍ਰੰਤੂ, ਸਾਲ 2015-16 ਤੋਂ 2020-21 ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਟੈਰਿਫ ਆਦੇਸ਼ 18 ਤੋਂ 205 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਟੈਰਿਫ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 2017-18 ਤੋਂ 2020-21 ਤੱਕ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਧੀਆਂ ਦਰਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ₹ 45.44 ਕਰੋੜ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ।

(ਪੈਰਾ 2.3.2)

- ਐਮ ਓ ਯੂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਸਾਲ 2018-19 ਤੱਕ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ 14 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਘਟਾਏਗਾ ਅਤੇ ਸਾਲ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ 98 ਵੰਡ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਲਈ ਸਾਲ ਵਾਰ ਘਾਟੇ ਦੇ ਟੀਚੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਸਨ। 2015-20 ਦੌਰਾਨ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਦੇ ਘਾਟੇ ਦਾ ਟੀਚਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 52 ਤੋਂ 62 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਦਾ ਘਾਟਾ 42.84 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ 57.65 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ।

(ਪੈਰਾ 2.4.1)

- ਬਿਲਿੰਗ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਨੂੰ 2015-16 ਵਿੱਚ 84.68 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ 2018-19 ਵਿੱਚ 86 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਟੀਚਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 2015-20 ਦੌਰਾਨ, 35 ਤੋਂ 39 ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਨੇ ਟੀਚਿਆਂ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਾਲਾਨਾ ਬਿਲਿੰਗ ਕੁਸ਼ਲਤਾ 2015-16 ਵਿੱਚ 61.73 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇ 2019-20 ਵਿੱਚ 51.25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋ ਗਈ।

(ਪੈਰਾ 2.4.2 (ੳ))

- ਐਮ ਓ ਯੂ ਵਿੱਚ ਉਗਰਾਹੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ (ਸੀ ਈ) ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ 2015-16 ਵਿੱਚ 99 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 2016-17 ਤੋਂ 2018-19 ਵਿੱਚ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੋਚੀ ਗਈ। ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਸਾਲ 2015-16 ਤੋਂ 2018-19 ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੋਚੀ ਗਈ ਉਗਰਾਹੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਾਲਾਨਾ ਸੀ ਈ ਸਾਲ 2015-16 ਦੌਰਾਨ 84.24 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇ 2019-20 ਦੌਰਾਨ 76.06 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

(ਪੈਰਾ 2.4.2 (ਅ))

- ਐਮ ਓ ਯੂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਔਸਤ ਲਾਗਤ (ਏ ਸੀ ਐਸ) ਅਤੇ ਔਸਤਨ ਅਸਲ ਆਮਦਨੀ (ਏ ਆਰ ਆਰ) ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਪਾੜਾ 2018-19 ਤੱਕ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਇਸ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਅਤੇ ਟੀਚਾ 2019-20 ਤੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਮ ਓ ਯੂ ਵਿੱਚ ਸੋਚੇ ਗਏ ਟੈਰਿਫ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(ਪੈਰਾ 2.3.3)

- ਟੀ ਅਤੇ ਡੀ ਦੇ ਟੀਚੇ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਘੱਟ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ₹ 1,810.30 ਕਰੋੜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਟੈਰਿਫ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਵਸੂਲੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

(ਪੈਰਾ 2.3.3.1 (ii))

- ਕੰਪਨੀ ਨੇ 53,541.65 ਐਮ ਯੂ ਦੀ ਵਾਧੂ ਪਾਵਰ ਸਪੁਰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸਨੇ ਪਾਵਰ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਲਈ ₹ 6,210.63 ਕਰੋੜ ਦੇ ਸਥਿਰ ਸਮਰੱਥਾ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ।

(ਪੈਰਾ 2.5.1)

- ਕੰਪਨੀ ਪਾਵਰ ਡ੍ਰਾਅਲ ਦੇ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮ ਤੋਂ ਭਟਕੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸਨੇ 2015-20 ਦੌਰਾਨ ₹ 146.65 ਕਰੋੜ ਦੇ ਡੇਵੀਏਸ਼ਨ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਅਦਾ ਕੀਤੇ। ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਨੇ ਇਸ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ₹ 146.65 ਕਰੋੜ ਦੇ ਡੇਵੀਏਸ਼ਨ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸਦੇ ਲਈ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਗੈਰ-ਕਾਰਜਕ੍ਰਮਲਤਾ ਲਈ ਕੀਤੇ ਵਾਧੂ ਖਰਚੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ।

(ਪੈਰਾ 2.3.3.2)

- ਐਮ ਓ ਯੂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ 500 ਯੂਨਿਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਪਤ ਵਾਲੇ (ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਪੰਪਸੈੱਟ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਦੇ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਲਈ ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰ 31 ਦਸੰਬਰ, 2017 ਤੱਕ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ ਅਤੇ ਲਾਗਤ ਲਾਭ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ 200 ਯੂਨਿਟ/ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਪਤ ਕਰਦੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਲਈ ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰ 31 ਦਸੰਬਰ 2019 ਤੱਕ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਲਗਾਉਣਾ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕੀ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰੈਲ 2021 ਤੱਕ ਸਿਰਫ 335 ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰ ਹੀ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸੀ।

(ਪੈਰਾ 3.2.1)

- ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਮਾਰਚ 2017 ਦੁਆਰਾ ਮਿਸ਼ਰਤ ਫੀਡਰਾਂ ਦੇ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਭੌਤਿਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਦਸੰਬਰ 2016 ਨੂੰ, ਕੰਡੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 285 ਮਿਸ਼ਰਤ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਫੀਡਰ ਸਨ। ਮਾਰਚ 2021 ਤੱਕ, ਸਿਰਫ 37 ਫੀਡਰ ਵੱਖਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮਿਸ਼ਰਤ ਫੀਡਰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕੰਡੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2015-16 ਤੋਂ 2019-20 ਲਈ ਏ ਪੀ ਖਪਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਿਆਇਤ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ₹ 1,222.13 ਕਰੋੜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ।

(ਪੈਰਾ 3.3.1)

- ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿਧੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪਾਈ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਪੱਧਰੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਿਤ ਅੰਤਰਾਲ ਅਤੇ ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮਲਤਾ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਣੀਆਂ ਸਨ। ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਮਿਨਟਸ ਵਿੱਚ ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਸੋਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ/ਟੀਚਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਦੇ

ਹੱਲ ਦੇ ਉਪਾਅ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਐਸ ਐਲ ਐਮ ਸੀ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਐਕਸ਼ਨ ਟੇਕਨ ਨੋਟ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਜਮਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(ਪੈਰਾ 3.4.1)





ਅਧਿਆਇ-I

ਭੂਮਿਕਾ



1.1 ਭੂਮਿਕਾ

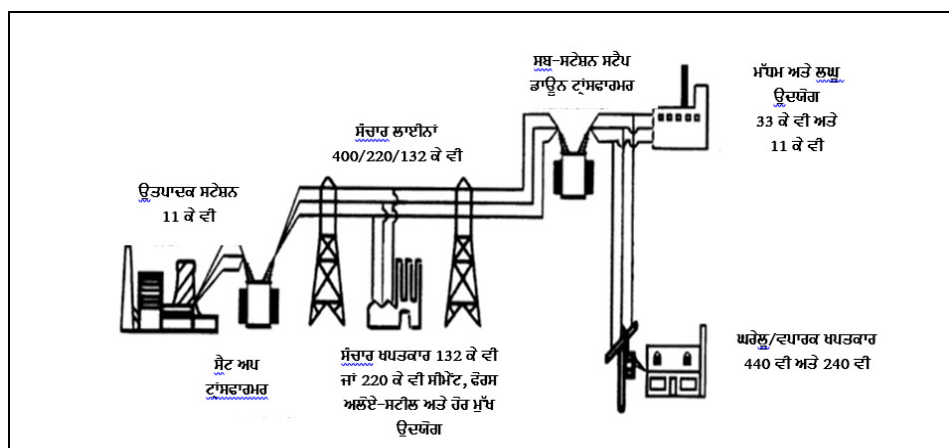
ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ (ਬੋਰਡ) ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ, ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਵੰਡ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਲੰਬਵਤ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਏਜੰਸੀ ਸੀ। ਬਿਜਲੀ ਖੇਤਰ ਸੁਧਾਰਾਂ ਤਹਿਤ, ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 16 ਅਪ੍ਰੈਲ 2010 ਨੂੰ ਦੋ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ) ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਟਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ) ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਵੰਡ ਗਤੀਵਿਧੀ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ (ਕੰਪਨੀ) ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ ਦੀ ਸੀ।

ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ (ਸੀ ਐਮ ਡੀ) ਸਮੇਤ 15 ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾਂ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ (ਬੀ ਓ ਡੀਜ਼) ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੈ। ਸੀ ਐਮ ਡੀ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਰੋਜ਼-ਰੋਜ਼ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਛੇ ਪੂਰਨਕਾਲੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਨੌਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਗੈਰ-ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਹਨ।

1.2 ਬਿਜਲੀ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

ਬਿਜਲੀ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੜੀ ਹੈ। ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਭਾਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ- ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ, ਸੰਚਾਰਨ ਅਤੇ ਵੰਡ। ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਤੋਂ ਇਸਦੇ ਵੰਡ ਤਕ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਚਾਰਟ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ:

ਚਾਰਟ 1.1: ਬਿਜਲੀ ਵੰਡਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ



ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ (ਵੰਡ) ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ (ਡੀ ਐਸ) ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਪੰਜ ਜ਼ੋਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਹਰ ਇੱਕ ਜ਼ੋਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜ਼ੋਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਸਰਕਲ/ਡੀ ਐਸ

ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਾਰਚ 2020 ਤੱਕ, ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ 21 ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਸਰਕਲ, 104<sup>1</sup> ਡੀ ਐਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਅਤੇ 475 ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਉਪ-ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਸਨ:

ਸਾਰਣੀ 1.1 : ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪੰਜ ਵੰਡ ਜ਼ੋਨਾਂ ਅਧੀਨ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਸਰਕਲ, ਡੀ ਐਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਡੀ ਐਸ ਉਪ-ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਸਾਰਣੀ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਜ਼ੋਨ ਦਾ ਨਾਂ	ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਸਰਕਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਡੀ ਐਸ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਡੀ ਐਸ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਉਪ-ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
1	ਸਰੱਹਦੀ	4	21	99
2	ਕੇਂਦਰੀ	4	19	66
3	ਉੱਤਰ	4	20	103
4	ਦੱਖਣ	5	23	113
5	ਪੱਛਮ	4	21	94
ਜੋੜ		21	104	475

ਸਰੋਤ: ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਇਆ ਡਾਟਾ।

ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾਪੂਰਕ ਕੰਮਕਾਜ ਲਈ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਸੰਚਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ<sup>2</sup> ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸੰਚਿਤ ਟੈਕਨੀਕਲ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਹਾਨੀਆਂ (ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ<sup>3</sup>) ਹਾਨੀਆਂ ਹੋਣ। ਜਦ ਐਨਰਜੀ ਉਤਪਾਦਨ ਸ੍ਰੋਤ ਤੋਂ ਖਪਤਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕੁੱਝ ਐਨਰਜੀ ਨੈੱਟਵਰਕ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 33/66 ਕੇ ਵੀ ਪੱਧਰ ਹਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪ-ਸੰਚਾਰ ਹਾਨੀਆਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ 11 ਕੇ ਵੀ ਅਤੇ ਹੇਠਲੇ ਪੜਾਅ ਨੂੰ ਵੰਡ ਹਾਨੀਆਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਾਨੀਆਂ ਵੰਡ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ (ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ) ਐਨਰਜੀ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਨਰਜੀ ਦੇ ਫਰਕ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਪਲੱਬਧ ਬਿਜਲੀ ਨੂੰ ਹਾਨੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ੱਤਤਾ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਅਸਰਦਾਇਕਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

### 1.3 ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ

ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

- 1 ਵਪਾਰਕ ਲੇਖਾਕਾਰੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਇਹ 104 ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਡੀ ਐਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਨੂੰ 98 ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
- 2 ਬਿਜਲੀ ਸੰਚਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਜਿਹੜਾ ਹਾਈ ਵੋਲਟੇਜ ਸਬਸਟੇਸ਼ਨਾਂ (220 ਕੇ ਵੀ ਅਤੇ ਉੱਪਰ) ਨੂੰ ਵੰਡ ਸਬਸਟੇਸ਼ਨਾਂ (ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ 11 ਕੇ ਵੀ) ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਬ-ਸੰਚਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- 3 ਏ ਟੀ ਐਂਡ ਸੀ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਵਣਜਿਕ ਹਾਨੀਆਂ ਦਾ ਕੁੱਲ ਜੋੜ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਤਕਨੀਕੀ ਹਾਨੀਆਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਟਰਾਂਸਫਾਰਮਰ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਸੰਚਾਰਕ ਹਾਨੀਆਂ ਕਾਰਨ, ਵੰਡ ਲਾਈਨਾਂ ਉੱਤੇ ਹਾਨੀਆਂ ਸੁਭਾਵਿਕ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਬਿਜਲਈ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪਾਵਰ ਫੈਕਟਰ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਣਜਿਕ ਹਾਨੀਆਂ ਗਲਤ ਮੀਟਰਿੰਗ, ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਗਲਤ ਬਿਲਿੰਗ ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀ ਅਕੁਸ਼ਲਤਾ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

### 1.3.1 ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਦਾਇਰਾ

ਅਗਸਤ 2020 ਤੋਂ ਜਨਵਰੀ 2021 ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ 2015-16 ਤੋਂ 2019-20 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਜਵਲ ਡਿਸਕਾਮ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਯੋਜਨਾ (ਉਦੈ) ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਕੰਪਨੀ) ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਐਂਟਰੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦਸੰਬਰ 2020 ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਦਾਇਰੇ, ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਸਕੱਤਰ (ਬਿਜਲੀ), ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ (ਜੀ ਓ ਪੀ) ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸੀ ਐਮ ਡੀ ਦੁਆਰਾ ਭਾਗ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਐਗਜ਼ਿਟ ਕਾਨਫਰੰਸ ਅਪ੍ਰੈਲ 2021 ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੀ ਐਮ ਡੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ (ਵੰਡ) ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ (ਵਿੱਤ) ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ (ਉਤਪਾਦਨ) ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ।

ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਵੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਦੀ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ 31 ਮਾਰਚ 2011, 31 ਮਾਰਚ 2014 ਅਤੇ 31 ਮਾਰਚ 2015 ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਹੋਏ ਸਾਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕਮੇਟੀ (ਕੋਪੂ) ਨੇ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ (ਮਾਰਚ 2014/ਮਾਰਚ 2015/ਮਾਰਚ 2016/ਮਾਰਚ 2018)।

### 1.3.2 ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਮੰਤਵ

ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਮੰਤਵ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਨ ਕਿ:

- ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ਼ ਅੰਡਰ ਸਟੈਂਡਿੰਗ (ਐਮ ਓ ਯੂ) ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਬਦਲਾਵ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ; ਅਤੇ
- ਐਮ ਓ ਯੂ ਅਤੇ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਟੀਚਤ ਸੰਚਾਲਨ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

### 1.3.3 ਕਵਰੇਜ਼ ਅਤੇ ਸੈਂਪਲਿੰਗ

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਵੰਡ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਸੈਂਪਲਿੰਗ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਈ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪ-ਦੰਡ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ:

- ੳ) 2019-20 ਦੌਰਾਨ ਉਚੇਰੀਆਂ/ਘੱਟ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ; ਅਤੇ
- ਅ) ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 2015-16 ਤੋਂ 2019-20 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਾਧਾ/ਘਾਟਾ ਸੀ।

**ਸੈਪਲਿੰਗ ਵਿਧੀ**

ਮਾਪ-ਦੰਡ (ੳ) ਅਨੁਸਾਰ, ਛੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ<sup>4</sup> ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ ਉਚੇਰੀਆਂ ਸਨ ਜਦਕਿ ਤਿੰਨ ਦੀਆਂ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ ਘੱਟ ਘੱਟ ਸਨ (2019-20 ਦੇ ਡਾਟਾ ਤੇ ਅਧਾਰਤ), ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:

**ਸਾਰਣੀ 1.2: ਮਾਪ-ਦੰਡ ੳ ਅਨੁਸਾਰ ਚੁਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵੰਡ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ**

ਲੜੀ ਨੰ:	ਜ਼ੋਨ	ਸਰਕਲ	ਡਿਵੀਜ਼ਨ	31 ਮਾਰਚ 2020 ਨੂੰ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਦੀਆਂ ਹਾਨੀਆਂ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)
1.	ਕੇਂਦਰੀ	ਸਿਟੀ ਪੱਛਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ	ਅਗਰ ਨਗਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ	12.70
2.	ਕੇਂਦਰੀ	ਖੰਨਾ	ਗੋਬਿੰਦਗੜ	(-) 8.11 <sup>5</sup>
3.	ਉੱਤਰੀ	ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ	ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ	40.37
4.	ਉੱਤਰੀ	ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ	ਬੰਗਾ	13.48
5.	ਦੱਖਣੀ	ਪਟਿਆਲਾ	ਪਟਿਆਲਾ ਪੂਰਬੀ	21.59
6.	ਦੱਖਣੀ	ਮੁਹਾਲੀ	ਮੁਹਾਲੀ	0.26

ਸਰੋਤ: ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਡਾਟਾ।

ਮਾਪਦੰਡ (ਅ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਛੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਮਾਪਦੰਡ (ੳ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਘਾਟੇ ਵਿੱਚ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵਿੱਚ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਮੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :

**ਸਾਰਣੀ 1.3: ਮਾਪਦੰਡ ਅ ਅਨੁਸਾਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵੰਡ ਡਿਵੀਜ਼ਨ**

ਲੜੀ ਨੰ:	ਜ਼ੋਨ	ਸਰਕਲ	ਡਿਵੀਜ਼ਨ	ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	
				2015-16 ਦੌਰਾਨ	2019-20 ਦੌਰਾਨ
7.	ਕੇਂਦਰੀ	ਸਿਟੀ ਪੂਰਬੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ	ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ, ਲੁਧਿਆਣਾ	0.40	6.52

4 ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਯਾਤਰਾ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ 100 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਡੀ ਐਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਡੀ ਐਸ ਜ਼ੋਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਤਿੰਨ ਡੀ ਐਸ ਜ਼ੋਨ ਕੇਂਦਰੀ ਜ਼ੋਨ, ਉੱਤਰੀ ਜ਼ੋਨ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਜ਼ੋਨ ਨੂੰ ਡੀ ਐਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ।

5 ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਬਿਲਿੰਗ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕਤਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦਾ ਗੁਣਕ ਹੈ। ਬਕਾਏ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਕਾਰਨ, ਉਗਰਾਹੀ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਮਾਇਨਸ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ।

8.	ਕੇਂਦਰੀ	ਸਿਟੀ ਪੂਰਬੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ	ਸੁੰਦਰ ਨਗਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ	12.20	5.31
9.	ਉੱਤਰੀ	ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ	ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ	11.68	16.28
10.	ਦੱਖਣੀ	ਪਟਿਆਲਾ	ਪਟਿਆਲਾ ਪੱਛਮੀ	3.44	13.60
11.	ਦੱਖਣੀ	ਰੋਪੜ	ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ	17.33	6.28
12.	ਕੇਂਦਰੀ	ਖੰਨਾ	ਸਰਹਿੰਦ	7.54	9.53

ਸਰੋਤ: ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਡਾਟਾ।

### 1.3.4 ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਮਾਪਦੰਡ

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਪਰਿਣਾਮ ਮਾਪਦੰਡ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੈਂਚਮਾਰਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਸਨ:

- ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਐਮ ਓ ਪੀ) ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਦੈ ਸਕੀਮ (ਨਵੰਬਰ 2015) ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼;
- ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਦਸਤਖਤ (ਮਾਰਚ 2016) ਕੀਤੇ ਗਏ ਤ੍ਰਿਪੱਖੀ ਐਮ ਓ ਯੂ;
- ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ, 2003, ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੈਨੂਅਲ 2011 ਅਤੇ 2018, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਕੋਡ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ 2014 (ਸਪਲਾਈ ਕੋਡ), ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਕੇਂਦਰੀ ਬਿਜਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਉਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼;
- ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ(ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ), (ਉਤਪਾਦਨ, ਸੰਚਾਲਨ, ਵਹੀਲਿੰਗ ਅਤੇ ਖੁਦਰਾ ਸਪਲਾਈ ਟੈਰਿਫ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼, 2014;
- ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਕੰਡਕਟ ਆਫ ਬਿਜਨੈੱਸ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼, 2005;
- ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਫਾਈਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਲਾਨਾ ਰੈਵੀਨਿਊ ਜਰੂਰਤ (ਏ ਆਰ ਆਰ) ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੈਰਿਫ ਆਦੇਸ਼;
- ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼, ਮੈਨੂਅਲਜ਼ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ; ਅਤੇ
- ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਗਾਈਡਲਾਈਨਾਂ।

### 1.3.5 ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਧੀ

ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ:

- ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ (ਬੀ ਓ ਡੀਜ਼) ਪੂਰਨਕਾਲੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾਂ (ਡਬਲਯੂ ਟੀ ਡੀਜ਼) ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਮਿਨਟਸ/ਏਜੰਡਿਆਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ;
- ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਦੀਆਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਜਾਂਚ;
- ਭੌਤਿਕ ਸਬੂਤ, ਡਾਕੂਮੈਂਟਸ, ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਵਲੀ, ਸਰਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟ ਆਬਜਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇੱਕਠੀ ਕੀਤੀ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ;
- ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ।

#### 1.4 ਉਦੈ ਸਕੀਮ

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਵੰਡ ਕੰਪਨੀਆਂ (ਡਿਸਕੌਮਜ਼) ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਸੁਦ੍ਰਿੜ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰਾਲਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਜੀ ਓ ਆਈ) ਨੇ ਉਜਵਲ ਡਿਸਕੌਮ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਯੋਜਨਾ (ਉਦੈ) ਸਕੀਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ (20 ਨਵੰਬਰ 2015)। ਸਕੀਮ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਸਨ:

1. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਡਿਸਕੌਮ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ 75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਟੇਕਓਵਰ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜੋ 30 ਸਤੰਬਰ 2015 ਤੱਕ ਬਕਾਇਆ ਸੀ- 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ 2015-16 ਵਿੱਚ ਅਤੇ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ 2016-17 ਵਿੱਚ।
2. ਲਏ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਢਿੱਲ ਦੇ ਨਾਲ 2015-16 ਤੋਂ 2017-18 ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਡਿਸਕੌਮ ਨੂੰ ਇਕਵਟੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਕਤ ਇਕਵਟੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।
3. 30 ਸਤੰਬਰ 2015 ਨੂੰ ਡਿਸਕੌਮ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜੋ ਕਿ 2015-16 ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਡਿਸਕੌਮ ਕੋਲ ਰਹੇਗਾ, ਬੈਂਕਾਂ/ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਐਫ ਆਈਜ਼) ਦੁਆਰਾ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਜਾਂ ਬਾਂਡਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਬੇਸ ਰੇਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 0.10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਕਲਪਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਕਰਜ਼ਾ ਡਿਸਕੌਮ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਰਕਿਟ ਰੇਟਾਂ ਤੇ ਸਟੇਟ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਡਿਸਕੌਮ ਬਾਂਡ ਜੋ ਬੈਂਕਾਂ ਬੇਸ ਰੇਟ ਦੇ ਨਾਲ 0.10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜਾਂ ਘੱਟ ਹੋਣਗੇ।
4. ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਡਿਸਕੌਮਜ਼ ਦੀਆਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਣ ਲਈ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਮਿੱਥੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਤਿਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਮਿੱਥੇ ਗਏ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਮਿੱਥੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਤਿਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਸੀ।

ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਸੂਚਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਪੇ ਜਾਣੇ ਸਨ:



ੳ) ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰਾਲੇ (ਐਮ ਓ ਪੀ) ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲ 2018-19 ਵਿੱਚ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਦੇ ਘਾਟੇ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਘਟਾਉਣਾ ਅਤੇ

ਅ) ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਔਸਤ ਲਾਗਤ (ਏ ਸੀ ਐਸ) ਅਤੇ ਐਵਰੇਜ ਰੈਵੀਨਿਊ ਰਿਅਲਾਈਜ਼ਡ (ਏ ਆਰ ਆਰ) ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ 2018-19 ਤੱਕ ਜ਼ੀਰੋ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਐਮ ਓ ਪੀ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਡਿਸਕੌਮਜ਼ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕੋਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਕੰਪਨੀ) ਬਹੁਤ ਵਿੱਤੀ ਤਣਾਅ ਵਿੱਚ ਘਿਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। 30 ਸਤੰਬਰ 2015 ਨੂੰ, ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ਾ ₹ 20,837.68 ਕਰੋੜ ਸੀ। ਏ ਸੀ ਐਸ ਅਤੇ ਏ ਆਰ ਆਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਲਾਨਾ ਅੰਤਰ ₹ 0.53 ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ (31 ਮਾਰਚ 2016) ਸੀ। ਸਾਲ 2015-16 ਦਾ ਘਾਟਾ (ਸਾਲਾਨਾ ਲੇਖਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ) ₹ 1,694.85 ਕਰੋੜ ਸੀ ਅਤੇ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ 15.90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ (31 ਮਾਰਚ 2016)।

ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਬੇਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ (25 ਫਰਵਰੀ 2016) ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ (ਜੀ ਓ ਪੀ) ਨੇ ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਤੱਥਅਨੁਸਾਰ, (4 ਮਾਰਚ 2016) ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਜੀ ਓ ਆਈ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦਰਮਿਆਨ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ ਅੰਡਰਸਟੈਂਡਿੰਗ (ਐਮ ਓ ਯੂ) ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸਕੀਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ਐਮ ਓ ਯੂ ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸਨ:

ਸਾਰਣੀ 1.4: ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਤ੍ਰਿਪਕਸ਼ੀ ਐਮ ਓ ਯੂ ਪ੍ਰਤੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਵਿਵਰਣ	ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ
1.	ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰਾਲਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ	<ul style="list-style-type: none"> <li>30 ਸਤੰਬਰ 2015 ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ₹ 10,418.84 ਕਰੋੜ (₹ 20,837.68 ਕਰੋੜ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨੂੰ ਸਾਲ 2015-16 ਵਿੱਚ ਅਤੇ ₹ 5,209.42 ਕਰੋੜ (ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨੂੰ ਸਾਲ 2016-17 ਵਿੱਚ ਟੇਕਓਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਾ।</li> <li>ਬੈਂਕਾਂ/ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਐਫ ਆਈਜ਼) ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰੀਪੇਮੈਂਟ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਨਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨਾ। ਬੈਂਕਾਂ/ਐਫ ਆਈਜ਼ 1 ਅਕਤੂਬਰ 2013 ਤੋਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਉੱਤੇ ਨਾ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਓਵਰਡਿਊ ਵਿਆਜ਼ ਅਤੇ ਦੰਡ ਵਿਆਜ਼ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨਗੀਆਂ।</li> <li>ਕੋਇਲਾ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਜੀ ਓ ਆਈ ਰਾਹੀਂ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਕੋਇਲੇ ਦੀ ਵਧੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨਾ।</li> <li>ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਮਤ ਅਧਾਰਤ ਕੋਲ ਲਿੰਕੇਜ਼ ਰਾਜ ਨੂੰ ਐਲੋਕੇਟ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਟੈਰਿਫ ਅਧਾਰਤ ਬੋਲੀ ਲਈ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਸਤੀ ਬਿਜਲੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲੇਗੀ।</li> <li>1 ਅਪ੍ਰੈਲ 2016 ਤੱਕ ਕੋਲ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਡ ਤੋਂ ਕਰੱਸ਼ਡ ਕੋਇਲੇ ਦੀ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਗਰਾਸ ਕੈਲੋਰੀਫਿਕ ਵੈਲਯੂ ਅਧਾਰਤ ਕੋਇਲਾ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਵਿਵੇਕੀਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ।</li> </ul>

<sup>6</sup> ਐਮ ਓ ਯੂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ 14 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ।

2.	ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ਕੰਪਨੀ ਦੇ 15,628.26 ਕਰੋੜ ਤੱਕ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ (ਕੁੱਲ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਭਾਵ 30 ਸਤੰਬਰ 2015 ਨੂੰ 20,837.68 ਕਰੋੜ ਦੇ 75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਸਾਲ 2015-16 (50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਤੇ 2016-17 (25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਟੇਕਓਵਰ ਕਰਨਾ। ਲਏ ਗਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ 2015-16 ਤੋਂ 2019-20 ਤੱਕ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 31 ਮਾਰਚ 2020 ਤਕ ਗ੍ਰਾਂਟ (₹ 11,728.26 ਕਰੋੜ, ₹ 15,628.26 ਕਰੋੜ ਦਾ 75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ), ਅਤੇ ਇਕਵਟੀ (₹ 3,900 ਕਰੋੜ, ₹ 15,628.26 ਕਰੋੜ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਣ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਕਰਜ਼ੇ/ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਾਂਡਜ਼ ਦੇ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਮੂਲਧਨ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਪੇਮੈਂਟ ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇਵੇਗੀ।</li> <li>• ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ<sup>7</sup> ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਭਵਿੱਖੀ ਹਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਟੇਕਓਵਰ ਕਰਨਾ।</li> <li>• ਮਾਰਚ 2016 ਤੱਕ ਦੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵੱਲ ਬਕਾਇਆ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨਾ।</li> <li>• ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਕੋਰਪੋਰੇਸ਼ਨ/ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸਟਰੀਟ ਲਾਈਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਈਟ ਇਮਿਟਿੰਗ ਡਾਈਓਡਜ਼ (ਐਲ ਈ ਡੀਜ਼) ਨਾਲ ਬਦਲਣਾ।</li> <li>• ਰਾਜ ਸੰਚਾਰ ਇਕਾਈਆਂ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ 2018-19 ਤੱਕ ਸੰਚਾਰ ਹਾਨੀਆਂ ਨੂੰ 3.80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ 2.50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਘਟਾਉਣਾ।</li> <li>• ਉਪਯੁਕਤ ਟੈਰਿਫ ਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ।</li> <li>• ਮਾਸਿਕ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨੀਟਰ ਕਰਨਾ।</li> </ul>
3.	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਕੰਪਨੀ) ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ਕੰਪਨੀ ਦੇ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਿਆਂ/ਬਾਂਡਾਂ (ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਬੇਸ ਰੇਟ ਜਮ੍ਹਾਂ 0.10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਆਜ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ।</li> <li>• 2018-19 ਤੱਕ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ ਨੂੰ 14 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਘਟਾਉਣਾ।</li> <li>• 2018-19 ਤੱਕ ਸਪਲਾਈ ਐਂਸਤ ਕੀਮਤ (ਏ ਸੀ ਐਸ) ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀ ਗਈ ਐਂਸਤ ਰੈਵੀਨਿਊ (ਏ ਆਰ ਆਰ) ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚਕਾਰ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ।</li> <li>• ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਪੰਪਸੈੱਟਾਂ (ਏ ਪੀ) ਡੀ ਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੂਨ 2017 ਤੱਕ ਵੰਡ ਟਰਾਂਸਫਾਰਮਰ (ਡੀ ਟੀ) ਦੀ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮੀਟਰਿੰਗ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ।</li> <li>• ਸਤੰਬਰ 2016 ਤੱਕ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ 11 ਕੇ ਵੀ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਐਨਰਜੀ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ।</li> <li>• ਨੈੱਟਵਰਕ ਸੁਦ੍ਰਿੜਤਾ ਅਤੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਫੀਡਰ ਸੁਧਾਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ, ਮਾਰਚ 2017 ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ।</li> <li>• ਮਾਰਚ 2017 ਤੱਕ ਭੌਤਿਕ ਫੀਡਰ ਵੰਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ।</li> </ul>

<sup>7</sup> 2017-18:2016-17 ਦੀਆਂ ਹਾਨੀਆਂ ਦਾ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, 2018-19: 2017-18 ਦੀਆਂ ਹਾਨੀਆਂ ਦਾ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, 2019-20:2018-19 ਦੀਆਂ ਹਾਨੀਆਂ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 2020-21:2019-20 ਦੀਆਂ ਹਾਨੀਆਂ ਦਾ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ।

		<ul style="list-style-type: none"> <li>• ਕੀਮਤ ਲਾਭ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਤੇ ਅਧਾਰਤ 500 ਯੂਨਿਟਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਖਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਪਖਤਕਾਰਾਂ (ਏ ਪੀ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਦੇ 31 ਦਸੰਬਰ 2017 ਤੱਕ ਅਤੇ 200 ਤੋਂ ਵੱਧ ਯੂਨਿਟਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਖਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਪਖਤਕਾਰਾਂ ਦੇ 31 ਦਸੰਬਰ 2019 ਤੱਕ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰ ਲਗਾਉਣੇ।</li> <li>• ਡੀ ਏ ਐਲ ਪੀ<sup>8</sup> ਅਧੀਨ ਪਖਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਐਲ ਏ ਡੀ ਬੱਲਬਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾ ਕੇ ਮੰਗ ਸਾਈਡ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਐਨਰਜੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ।</li> <li>• ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬਾਲਣ ਦੀ ਵਧੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਟੈਰਿਫ ਦੀ ਤਿਮਾਹੀ ਬੜੋਤਰੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅੱਗੇ ਟੈਰਿਫ ਪਟੀਸ਼ਨ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਢੰਗ ਅਪਣਾਉਣੇ ਤਾਂ ਜੋ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਟੈਰਿਫ ਆਦੇਸ਼ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।</li> <li>• ਤਕਨੀਕੀ, ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸਮੱਰਥਾਵਾਂ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਧਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ।</li> <li>• ‘ਕਰੰਟ ਨਹੀਂ’ ਅਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ, ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਖੱਜਲਖੁਆਰੀ, ਚੋਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਅਤੇ ਸੁੱਰਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਿਵਾਰਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀਕ੍ਰਿਤ ਕਾਲ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨਾ।</li> <li>• ਮਾਸਿਕ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸੀ ਐਮ ਡੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨੀਟਰ ਕਰਨਾ। ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਮਾਸਿਕ ਮਾਨੀਟਰਿੰਗ ਪ੍ਰੋਫਾਰਮੈ ਨਾਲੋਂ-ਨਾਲ ਟੀਚੇ ਮਾਰਚ 2016 ਤੱਕ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣੇ।</li> </ul>
--	--	--

ਸਰੋਤ: ਐਮ ਓ ਪੀ, ਜੀ ਓ ਪੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦਰਮਿਆਨ ਸਹੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਐਮ ਓ ਯੂ।

ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਵੰਡ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰਾਲੇ, ਜੀ ਓ ਆਈ ਦੇ ਉਦੈ ਪੋਰਟਲ (ਵੈੱਬਸਾਈਟ) ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇਹ ਰਾਜ ਸਿਹਤ ਕਾਰਡ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਸਮਝੌਤਾ (ਐਮ ਓ ਯੂ) ਪੱਤਰ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

### 1.5 ਗੀਨਿਊਏਬਲ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ

ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ, 2003 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਗਰਿੱਡ ਨਾਲ ਕਨੈਕਟੀਵਿਟੀ ਲਈ ਢੁੱਕਵੇਂ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਗੀਨਿਊਏਬਲ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਖਰੀਦੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕੁੱਲ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਉਤਪਾਦਿਤਤਾ ਅਤੇ ਗੀਨਿਊਏਬਲ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪੀ ਐਸ ਏ ਆਰ ਸੀ

<sup>8</sup> ਡੀ ਏ ਐਲ ਪੀ ਜੀ ਓ ਆਈ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨਕੈਨਡੈਸੇਂਟ ਬੱਲਬਾਂ, ਟਿਊਬਲਾਈਟਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਐਲ ਏ ਡੀ ਬੱਲਬਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੀ ਐਫ ਐਲ ਬੱਲਬ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਾਰਗਰ ਅਤੇ ਕਿਫਾਇਤੀ ਹਨ, ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਘਰੇਲੂ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (ਡੀ ਏ ਐਲ ਪੀ) ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ 5 ਜਨਵਰੀ 2015 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1 ਮਈ 2015 ਨੂੰ “ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਕਿਫਾਇਤੀ ਐਲ ਏ ਡੀ ਡੀਜ ਊਨੱਤ ਜਯੋਤੀ (ਉਜਾਲਾ)” ਵਜੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਉਜਾਲਾ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ, ਬਿਜਲੀ ਵੰਡ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਮੀਟਰ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਹਰ ਇੱਕ ਪਖਤਕਾਰ ਨੂੰ ਸਬਸਿਡੀ ਯੁੱਕਤ ਕੀਮਤਾਂ ਉੱਤੇ ਵੰਡੇ ਜਾਣੇ ਸਨ।

(ਰੀਨਿਊਏਬਲ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ) ਨਿਯਮ, 2011 (ਆਰ ਪੀ ਓ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਊਰਜਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ (ਆਰ ਈ ਸੀਜ਼) ਜਾਂ ਰੀਨਿਊਏਬਲ ਊਰਜਾ ਸਰੋਤਾਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਪਾਸੋਂ ਊਰਜਾ ਖਰੀਦ ਕੇ ਆਰ ਪੀ ਓ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੰਪਨੀ ਊਰਜਾ ਦੇ ਰੀਨਿਊਏਬਲ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਆਰ ਈ ਸੀਜ਼ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ, 2003 ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਨੁਸਾਰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ।

ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ 2012 ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਰੀਨਿਊਏਬਲ ਊਰਜਾ ਖਰੀਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ, ਐਮ ਓ ਪੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਦੈ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਐਮ ਓ ਪੀ, ਜੀ ਓ ਪੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤ੍ਰਿਪੱਖੀ ਐਮ ਓ ਯੂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

1 ਅਪ੍ਰੈਲ 2012 ਤੱਕ, ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ 252.62 ਐਮ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਆਰ ਪੀ ਓ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ ਜੋ 2019-20 ਤੱਕ 480.10 ਐਮ ਯੂਜ਼ ਹੋ ਗਈ। ਕੰਪਨੀ 2015-20 (2017-18 ਅਤੇ 2018-19 ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਰ ਪੀ ਓ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ।

2015-16 ਤੋਂ 2019-20 ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਆਰ ਪੀ ਓ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰੀਨਿਊਏਬਲ ਊਰਜਾ ਦੀ ਖਰੀਦ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ₹ 104.59 ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਰ ਈ ਸੀਜ਼ ਖਰੀਦੀ।

**ਅਧਿਆਇ-II**  
**ਵਿੱਤੀ ਬਦਲਾਵ**



## ਅਧਿਆਇ-II: ਵਿੱਤੀ ਬਦਲਾਵ

### 2.1 ਭੂਮਿਕਾ

ਉਦੈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼/ਐਮ ਓ ਯੂ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਂ-ਬੱਧ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਿੱਤੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਿੱਥੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿੱਥੇ ਗਏ ਲਾਭ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ:

#### ਸਾਰਣੀ 2.1 ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਵਿੱਤੀ ਮਾਪ-ਦੰਡ ਅਤੇ ਮਿੱਥੇ ਗਏ ਲਾਭ

ਲੜੀ ਨੰ.	ਵਿੱਤੀ ਮਾਪ-ਦੰਡ	ਮੰਤਵ/ਪਰਿਯੋਜਤ ਲਾਭ
1.	ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ (ਜੀ ਓ ਪੀ) ਦੁਆਰਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ 30 ਸਤੰਬਰ 2015 ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ 75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਟੇਕਓਵਰ ਕਰਨਾ।	ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਭਾਰ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰ ਕੇ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ।
2.	ਕੰਪਨੀ ਦੇ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਿਆਂ/ਬਾਂਡਾਂ (ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਬੇਸ ਰੇਟ ਜਮ੍ਹਾਂ 0.10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਆਜ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ।	ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਭਾਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ।
3.	ਸ਼ੈਣੀਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਭਵਿੱਖੀ ਹਾਨੀਆਂ (2017-18 ਤੋਂ 2020-21) ਨੂੰ ਟੇਕਓਵਰ ਕਰਨਾ।	ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਤਰਲਤਾ ਸਥਿੱਤੀ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ।
4.	ਬਾਲਣ ਦੀ ਵਧੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਟੈਰਿਫ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਸੋਧ।	ਅਜਿਹੇ ਤ੍ਰੈਮਾਸਕੀ ਅਤੇ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਟੈਰਿਫ ਸੋਧ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਸਾਨ ਹੋਏਗੀ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖਪਾ ਲਏ ਜਾਣਗੇ।

ਸਰੋਤ: ਐਮ ਓ ਪੀ, ਜੀ ਓ ਪੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦਰਮਿਆਨ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ ਐਮ ਓ ਯੂ/ ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਮਿੱਥੇ ਗਏ ਲਾਭ।

ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜੀ ਓ ਪੀ ਨੇ 2015-20 ਦੌਰਾਨ ਬਿਜਲੀ ਖੇਤਰ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਆਇਤ (₹ 35,455.81<sup>1</sup> ਕਰੋੜ), ਹਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਟੇਕਓਵਰ (₹ 241.95 ਕਰੋੜ) ਅਤੇ ਇਕਵਟੀ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ (₹ 15,628.26 ਕਰੋੜ) ਉੱਤੇ, ₹ 51,326.02 ਕਰੋੜ ਖਰਚ ਕੀਤੇ। ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿੱਤੀ ਮਾਪਦੰਡ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੇਠਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਨ:

#### ਸਾਰਣੀ 2.2: ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਵਿੱਤੀ ਮਾਪ-ਦੰਡਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ

ਲੜੀ ਨੰ.	ਵਿੱਤੀ ਸਥਿੱਤੀ	31 ਮਾਰਚ 2016 ਨੂੰ	ਟੀਚਾ	31 ਮਾਰਚ 2020 ਨੂੰ ਉਦੈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਥਿੱਤੀ
1.	ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ	₹ 20,837.68 ਕਰੋੜ (30 ਸਤੰਬਰ 2015 ਨੂੰ)	ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੁਆਰਾ ₹ 15,628.26 ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਟੇਕਓਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ (2016-17 ਤੱਕ)	₹ 15,628.26 ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ 2016-17 ਤੱਕ ਟੇਕਓਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਕਵਟੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
			ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ₹ 5,209.42	ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ।

<sup>1</sup> 2015-16 ਤੋਂ 2019-20 ਦੌਰਾਨ ਅਸਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

			ਕਰੋੜ ਦੇ ਬਾਂਡ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ 2016-17 ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ।	
2.	ਹਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਟੇਕਓਵਰ ਕਰਨਾ	ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ	ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਹਾਨੀਆਂ ਦੇ ਪੰਜ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ 2017-18 ਤੋਂ 2020-21 ਦੌਰਾਨ ਟੇਕਓਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।	ਐਮ ਓ ਯੂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਨੀਆਂ ਨੂੰ 2017-18 ਤੋਂ 2019-20 ਦੌਰਾਨ ਟੇਕਓਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
3.	ਏ ਸੀ ਐਸ ਅਤੇ ਏ ਆਰ ਆਰ (ਆਮਦਨੀ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਕੀਮਤ) ਵਿੱਚਕਾਰ ਸਾਲਾਨਾ ਪਾੜਾ	₹ 0.53 ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ	2018-19 ਤੱਕ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ।	₹ 0.30 ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ
4.	ਸਾਲਾਨਾ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	15.90	14	13.98
5.	ਤਿਆਗੀ ਟੈਰਿਫ ਸੋਧ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬਾਲਣ ਦੀ ਵਧੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਸਮਾਂਯੋਜਨ ਕਰਨ ਲਈ	2019-20 ਦੇ ਦੂਜੀ ਤਿਆਗੀ (2019-20 ਦੇ ਚੌਥੀ ਤਿਆਗੀ ਵਿੱਚ ਲਗਾਈ ਜਾਣੀ ਸੀ) ਤੋਂ 2020-21 ਦੀ ਤੀਸਰੀ ਤਿਆਗੀ ਤੱਕ ਬਾਲਣ ਕੀਮਤ ਸਮਾਂਯੋਜਨ (ਐਫ ਸੀ ਏ) ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।		

ਸਰੋਤ: ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਲਈ ਐਮ ਓ ਯੂ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਉਦੈ ਦਾ ਪੋਰਟਲ ਡਾਟਾ।

ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸਮੁੱਚੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਇਕਵਟੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂਕਿ ਸਿਰਫ ₹ 3,900 ਕਰੋੜ ਹੀ ਇਕਵਟੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਇਕ ਗ੍ਰਾਂਟ ਵਜੋਂ ਮੰਨੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ₹ 5,209.42 ਕਰੋੜ ਦੇ ਬਾਕੀ ਕਰਜ਼ੇ (25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਲਈ ਬਾਂਡ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ, ਜੋ ਇਸ ਦੁਆਰਾ 2016-17 ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਕੰਪਨੀ ਏ ਸੀ ਐਸ ਅਤੇ ਏ ਆਰ ਆਰ ਦੇ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਲਣ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਸਮਾਂਯੋਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਗੀ ਟੈਰਿਫ ਸੰਸ਼ੋਧਨ 2019-20 (ਦੂਜੀ ਤਿਆਗੀ) ਤੋਂ 2020-21 (ਤੀਜੀ ਤਿਆਗੀ ਤੱਕ) ਦੌਰਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਪੈਰਿਅੰ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੰਪਨੀ ਦੀ 2015-20 ਦੌਰਾਨ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਐਮ ਓ ਯੂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਯੋਜਿਤ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਅਸਲ ਹਾਨੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:



ਸਾਰਣੀ 2.3: ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਪਰਿਯੋਜਿਤ ਹਾਨੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ

(₹ ਕਰੋੜ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ	ਉਦੈ ਵਿੱਚ ਪਰਿਯੋਜਿਤ ਹਾਨੀਆਂ	ਅਸਲ ਹਾਨੀਆਂ	ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਟੇਕਓਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹਾਨੀਆਂ
2015-16	(-) 1,839.00	(-) 1,694.85	-
2016-17	(-) 1,681.00	(-) 2,836.17	-
2017-18	(-) 220.00	(-) 906.92	141.81
2018-19	467.00	(-) 37.80	90.69
2019-20	ਐਨ ਏ	(-) 1,158.20 <sup>2</sup>	9.45

ਸਰੋਤ: ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਐਮ ਓ ਯੂ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਲੇਖੇ।

ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਅਸਲ ਹਾਨੀਆਂ ਸਾਲ 2016-17 ਤੋਂ 2018-19 ਦੀਆਂ ਐਮ ਓ ਯੂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਯੋਜਿਤ ਹਾਨੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਨ। ਕੰਪਨੀ ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਦੇ ਐਮ ਓ ਯੂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 2019-20 ਦੌਰਾਨ ਵੱਧ ਗਈ ₹ 1,158.20 ਕਰੋੜ ਦੀ ਹਾਨੀ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ (2018-19) ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ, ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਖਰੀਦ ਕੀਮਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰਕੇ ਹੋਈ ਸੀ। ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੁਆਰਾ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਹਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਟੇਕਓਵਰ ਕਰਕੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੀ ਓ ਪੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ।

ਵਿੱਤੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਹੇਠਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

## 2.2 ਕਰਜ਼ਾ ਅਤੇ ਇਕਵਟੀ

### 2.2.1 ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਇਕਵਟੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ

ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਐਮ ਓ ਯੂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 30 ਸਤੰਬਰ 2015 ਤੱਕ ਡਿਸਕੌਮ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ ₹ 20,837.68 ਕਰੋੜ ਦੇ 75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ, ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ - 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ 2015-16 ਵਿੱਚ ਅਤੇ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ 2017 ਵਿੱਚ ਟੇਕਓਵਰ ਕਰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ₹ 15,628.26 ਕਰੋੜ ਦੇ ਟੇਕਓਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ 2015-16 ਤੋਂ 2017-18 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਢਿੱਲ ਦੇ ਨਾਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਡਿਸਕੌਮ ਨੂੰ ਇਕਵਟੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹਿੱਸਾ, ਇਕਵਟੀ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡੈੱਟ ਨੂੰ ਟੇਕਓਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲਏ ਗਏ ₹ 15,628.26 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ₹ 11,728.26 ਕਰੋੜ ਗ੍ਰਾਂਟ ਅਤੇ ₹ 3,900 ਕਰੋੜ ਦੀ ਇਕਵਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ।

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ, ਪ੍ਰੰਤੂ, ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਨੋਟੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਲ ਨੰ. 6.1 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਐਮ ਓ ਯੂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੋਧ ਲਈ ਐਮ ਓ ਪੀ/ਜੀ ਓ ਆਈ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਚਾਹੀਦੀ

<sup>2</sup> ਇਸ ਹਾਨੀ ਦਾ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਰਥਾਤ ₹ 579.10 ਕਰੋੜ ਨੂੰ 2020-21 ਵਿੱਚ ਜੀ ਓ ਪੀ ਨੇ ਟੇਕਓਵਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ।

ਸੀ, ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ₹ 15,628.26 ਕਰੋੜ ਦੇ ਪੂਰੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਇਕਵਟੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ (ਮਾਰਚ 2020)। ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸਾਲ 2019-20 ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਆਮਦਨ ਦੀ ਹਾਨੀ ਨੂੰ ₹ 11,728.26 ਕਰੋੜ ਨਾਲ ਘੱਟ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕੰਪਨੀ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (ਮਈ 2021/ਅਗਸਤ 2021) ਕਿ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਜੀ ਓ ਆਈ) ਨੂੰ ਉਦੈ ਸਮੀਖਿਆ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੌਰਾਨ ₹ 15,628.26 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕਵਟੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਐਮ ਓ ਯੂ ਤੋਂ ਡੈਵਿਏਟ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

### 2.2.2 ਬਾਂਡ ਜਾਰੀ ਨਾ ਕਰਨਾ

ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਪੱਖੀ ਐਮ ਓ ਯੂ ਅਨੁਸਾਰ, ਡਿਸਕੌਮਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਬੈਂਕਾਂ/ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ(ਐਫ ਆਈਜ਼) ਦੇ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਬੇਸ ਦਰ 0.10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਨਾ ਵੱਧ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਵਾਲੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਾਰੰਟੀ ਸ਼ੁਦਾ ਬਾਂਡਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਲ 2016-17 ਦੌਰਾਨ ₹ 5,209.42 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਾਂਡ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ (ਜੂਨ 2016) ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਧਾਰਣ ਮੀਟਿੰਗ (ਦਸੰਬਰ 2016) ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਤਾ ਵੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੀ ਓ ਡੀਜ਼ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੀਤ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਨਾਂ ਤਾਂ ਬਾਂਡ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਰਾਂ ਉਤੇ ਡੈੱਟ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਰੇਟਿੰਗ ਏਜੰਸੀਆ ਨੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬਾਂਡਾਂ ਨੂੰ ਰੇਟਿੰਗ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਮਿੱਥੀ ਗਈ ਵਿਆਜ ਦਰ ਭਾਵ 8.72 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਬੈਂਕਾਂ/ਐਫ ਆਈਜ਼ ਨੂੰ ਅੱਠ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 12.25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਦਰ ਵਿਚਕਾਰ ਵਾਧੂ ਵਿਆਜ ਦਰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ। 2016-17 ਤੋਂ 2019-20 ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬੈਂਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉੱਚ ਵਿਆਜ ਦਰ ਵਸੂਲਣ ਕਾਰਨ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ₹ 261.09 ਕਰੋੜ ਦਾ ਵਾਧੂ ਵਿਆਜ ਅਦਾ ਕੀਤਾ।

ਕੰਪਨੀ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ (ਅਪ੍ਰੈਲ/ਮਈ 2021) ਕਿ ਰੇਟਿੰਗ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਕਾਰਨ ਬਾਂਡ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕੇ। ਤੱਥ ਇਹ ਰਿਹਾ ਕਿ ਵਿਆਜ ਦੀ ਟੀਚੇ ਦੀ ਦਰ ਯਾਨੀ, ਬੈਂਕ ਰੇਟ ਜਮਾ 0.10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ।

### 2.2.3 ਉਦੈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਬੜ੍ਹਤਰੀ

ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਉਦੇਸ਼ ਡਿਸਕੌਮ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਭਾਰ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਬਦਲਾਵ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਜੀ ਓ ਪੀ ਨੇ ਟੇਕਓਵਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ (ਉਦੈ ਅਧੀਨ ਨਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਭਾਵ ਜੀ ਪੀ ਐਫ ਕਰਜ਼ੇ, ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਾਯੋਜਿਤ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ, ਬਾਂਡਸ, ਡੈਬਿੰਚਰਜ ਅਤੇ ਕੈਸ਼

ਕਰੈਡਿਟ/ਓਵਰ ਡ੍ਰਾਫਟ ਲਿਮਟਜ਼ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ) ਉਦੈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਡੈੱਟ ਸਥਿੱਤੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

ਸਾਰਣੀ 2.4: ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਸਾਰਣੀ

(₹ ਕਰੋੜ ਵਿੱਚ)

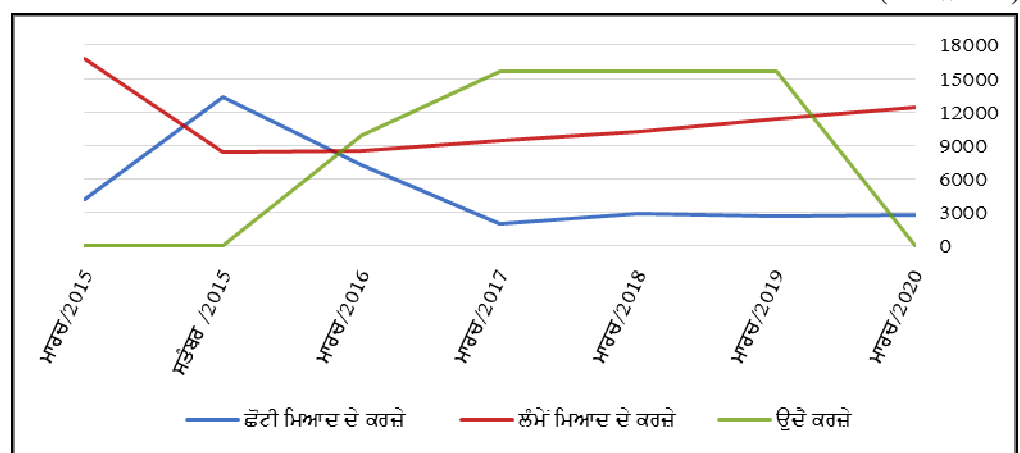
ਮਿਤੀ (ਨੂੰ)	ਘੱਟ-ਮਿਆਦ ਕਰਜ਼ੇ	ਲੰਬੀ-ਮਿਆਦ ਕਰਜ਼ੇ	ਉਦੈ ਕਰਜ਼ੇ	ਕੁੱਲ ਕਰਜ਼ੇ
31-03-2015	4,205.64	16,788.61	0	20,994.25
30-09-2015	13,381.53	8,445.00	0	21,826.53
31-03-2016	7,295.14	8,569.33	9,859.72	25,724.19
31-03-2017	2,030.05	9,454.04	15,628.26	27,112.35
31-03-2018	2,949.60	10,236.50	15,628.26	28,814.36
31-03-2019	2,702.74	11,418.74	15,628.26	29,749.74
31-03-2020	2,806.16	12,402.40	0	15,208.56

ਸਰੋਤ: ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਲੇਖੇ ।

ਉਦੈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ (ਸਤੰਬਰ 2015) ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਰਜ਼ੇ ₹ 21,826.53 ਕਰੋੜ ਦੇ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ₹ 988.82 ਕਰੋੜ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਕਰਜ਼ੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ₹ 15,628.26 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕਵਟੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ 31 ਮਾਰਚ 2020 ਨੂੰ ₹ 15,208.56 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕੁੱਲ ਕਰਜ਼ੇ ਅਜੇ ਵੀ ਬਕਾਇਆ ਪਏ ਸਨ। ਉਦੈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਸਤੰਬਰ 2015 ਤੋਂ ਮਾਰਚ 2020 ਤੱਕ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ₹ 9,010.29 ਕਰੋੜ ਦੀ ਨਿਰੋਲ ਬੜੌਤਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਟੈਰਿਫ ਕੰਪਨਸੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਯੋਗ ਬਕਾਇਆ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ 2015-20 ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ₹ 7,181.41<sup>3</sup> ਕਰੋੜ ਵੱਧ ਗਏ ਸਨ ਭਾਵ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਭਾਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਕਾਇਆਂ ਦੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਾ-ਅਦਾਇਗੀ ਕਾਰਨ ਵਧਿਆ ਸੀ।

ਚਾਰਟ 2.1: ਮਾਰਚ 2015 ਤੋਂ ਮਾਰਚ 2020 ਤੱਕ ਘੱਟ-ਮਿਆਦ, ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਉਦੈ ਕਰਜ਼ੇ

(₹ ਕਰੋੜ ਵਿੱਚ)



<sup>3</sup> ਟੈਰਿਫ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਕਾਇਆ ਡਿਊਜ਼: ₹ 5,338.54 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਡੀਵਾਲਟਿੰਗ ਡਿਊਜ਼ ₹ 1,842.87 ਕਰੋੜ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਚਾਰਟ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਧਾਏ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਸਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਘੱਟ-ਮਿਆਦ ਵਾਲੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਮਾਰਚ 2016 ਵਿੱਚ ₹ 8,569.33 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਮਾਰਚ 2020 ਵਿੱਚ ₹ 12,402 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਏ।

ਕੰਪਨੀ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (ਮਈ 2021/ਅਗਸਤ 2021) ਕਿ ਅਪ੍ਰੈਲ 2020 ਤੋਂ ਫਰਵਰੀ 2021 ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ₹ 712 ਕਰੋੜ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ 2020-21 ਦੌਰਾਨ ਜੀ ਓ ਪੀ ਤੋਂ ₹ 9,656.95 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉੱਤਰ ਸਵੀਕਾਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ, ਉਦੈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ।

#### 2.2.4 ਬਕਾਇਆ ਦੰਡ ਵਿਆਜ

ਐਮ ਓ ਯੂ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੀ ਓ ਆਈ ਦੁਆਰਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਉੱਤੇ ਨਾ-ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਓਵਰਡਿਊ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਦੰਡ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਅਤੇ 1 ਅਕਤੂਬਰ 2013 ਤੋਂ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਓਵਰਡਿਊ/ਦੰਡ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਰਿਫੰਡ/ਸਮਾਯੋਜਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ 1 ਅਕਤੂਬਰ 2013 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਉੱਤੇ ₹ 56.00 ਲੱਖ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਦੰਡ ਵਿਆਜ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਬੈਂਕ ਨੇ ₹ 8.37 ਲੱਖ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਰਿਫੰਡ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ₹ 47.63 ਲੱਖ ਅਜੇ ਵੀ (ਦਸੰਬਰ 2020) ਮੁਆਫੀ/ਰਿਫੰਡ ਵਾਸਤੇ ਬਕਾਇਆ ਪਏ ਸਨ। ਦੰਡ ਵਿਆਜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਰਿਫੰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਜੀ ਓ ਆਈ ਨਾਲ ਮਾਮਲਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਅਕਤੂਬਰ 2018 ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ 2018), ਪ੍ਰੰਤੂ, ਐਮ ਓ ਪੀ/ਜੀ ਓ ਆਈ ਪਾਸੋਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ।

ਕੰਪਨੀ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (ਅਪ੍ਰੈਲ/ਮਈ 2021) ਕਿ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਰਾਸ਼ੀ ਵਸੂਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਬਿਜਲੀ ਖੇਤਰ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

## 2.3 ਟੈਰਿਫ

### 2.3.1 ਤਿਮਾਹੀ ਬਾਲਣ ਕੀਮਤ ਸਮਾਯੋਜਨ ਸਰਚਾਰਜ ਲਗਾਉਣਾ

ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਪਖੀ ਐਮ ਓ ਯੂ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਇੰਧਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਸਮਾਯੋਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਮਾਹੀ ਟੈਰਿਫ ਸੋਧ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀ ਟੈਰਿਫ ਸੋਧ ਲਾਗੂ ਕਰਨੀ ਅਸਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਤੱਦਅਨੁਸਾਰ, ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ, ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 55 (ਕੰਡਕਟ ਆਫ ਬਿਜਨੈੱਸ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼, 2005 ਅਨੁਸਾਰ, ਇੰਧਨ ਕੀਮਤ ਸਮਾਯੋਜਿਤ (ਐਫ ਸੀ ਏ) ਸਰਚਾਰਜ ਤਿਮਾਹੀਵਾਰ ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ

ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅੱਗੇ, ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ (ਮਾਰਚ 2013/ਜਨਵਰੀ 2020) ਮੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਟੈਰਿਫ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੀ ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਜਾਵੇ।

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ 2019-20 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਿਮਾਹੀ ਤੱਕ ਐਫ ਸੀ ਏ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਤਿਮਾਹਿਕ ਸੰਬੰਧਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੰਡ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣ ਵਾਲੇ (ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ) ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਐਮ ਓ ਯੂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਜੀ ਓ ਪੀ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ (ਅਗਸਤ 2020) ਕਿ 2019-20 ਦੇ ਦੂਸਰੀ ਤਿਮਾਹੀ ਤੋਂ ਕੈਰੀਫੋਰਮ ਲਾਗਤ ਸਮੇਤ ਐਫ ਸੀ ਏ ਸਰਚਾਰਜ ਸਾਲਾਨਾ ਅਧਾਰ ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੀ ਓ ਪੀ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੰਬੰਧਤ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਵਾਉਣ ਹਿੱਤ ਮਾਮਲਾ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਨਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਦੀ ਲੋੜ (ਏ ਆਰ ਆਰ) ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ 2019-20 ਦੇ ਦੂਸਰੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਤਿਮਾਹੀ ਲਈ ਐਫ ਸੀ ਏ ਪਟੀਸ਼ਨ ਫਾਈਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਕਾਰਨ, ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2019-20 ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਤਿਮਾਹੀ ਲਈ ਬਣਦੇ ਤਿਮਾਹਿਕ ਐਫ ਸੀ ਏ ਟੈਰਿਫ ਸੋਧ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਤ ਐਫ ਸੀ ਏ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ/ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ:

ਸਾਰਣੀ 2.5: ਐਫ ਸੀ ਏ ਦੀ ਨਾ-ਵਸੂਲੀ ਕਾਰਨ ਵਿਆਜ ਹਾਨੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਸਾਰਣੀ

(₹ ਕਰੋੜ ਵਿੱਚ)

ਐਫ ਸੀ ਏ ਸਰਚਾਰਜ	ਐਸ ਸੀ ਏ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀਆਂ	ਤਿਮਾਹੀ ਦੇ ਲਈ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਐਫ ਸੀ ਏ ਸਰਚਾਰਜ	ਤਿਮਾਹੀ ਦੌਰਾਨ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕੁੱਲ ਐਫ ਸੀ ਏ ਚਾਰਜ	ਦੇਰੀ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ	ਐਸ ਬੀ ਆਈ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਗਈ ਵਿਆਜ ਦੀ ਆਧਾਰ ਦਰ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	ਵਿਆਜ ਦੀ ਹਾਨੀ
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7) = (4)*{(6)/100}*{(5)/12}
ਦੂਜੀ ਤਿਮਾਹੀ 2019-20	01 ਜਨਵਰੀ 2020	67.22	67.22	3	9.05	1.52
ਤੀਜੀ ਤਿਮਾਹੀ 2019-20	01 ਅਪ੍ਰੈਲ 2020	7.52	74.74	3	8.15	1.52
ਚੌਥੀ ਤਿਮਾਹੀ 2019-20	01 ਜੁਲਾਈ 2020	(-) 25.45	49.29	3	8.15	1.00
<b>ਜੋੜ</b>						<b>4.04</b>

ਸਰੋਤ: ਤਿਮਾਹੀ ਐਫ ਸੀ ਏ ਸੋਧ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ।

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸਾਲਾਨਾ ਐਫ ਸੀ ਏ ਟੈਰਿਫ ਸੋਧ ਨੂੰ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਨੂੰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਰੱਦ

ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ (ਦਸੰਬਰ 2020)। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਐਫ ਸੀ ਏ ਦੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਵਸੂਲੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ₹ 4.04 ਕਰੋੜ ਵਿਆਜ ਦੀ ਹਾਨੀ ਸਹਿਨ ਕਰਨੀ ਪਈ।

ਕੰਪਨੀ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (ਅਪ੍ਰੈਲ/ਮਈ 2021) ਕਿ ਐਫ ਸੀ ਏ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ 2020-21 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਿਮਾਹੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਲਈ ਐਫ ਸੀ ਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ (-) ₹ 115.59 ਕਰੋੜ ਵਜੋਂ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਵਾਬ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਐਫ ਸੀ ਏ ਦੀ ਘਾਟ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਹੋਏ ਵਿਆਜ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

### 2.3.2 ਟੈਰਿਫ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ

ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਟੈਰਿਫ ਪਾਲਿਸੀ (ਜਨਵਰੀ 2016) ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਟੈਰਿਫ ਸੋਧਾਂ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੀ ਐਸ ਏ ਆਰ ਸੀ (ਉਤਪਾਦਨ, ਸੰਚਾਲਨ, ਵਹੀਲਿੰਗ ਅਤੇ ਖੁਦਰਾ ਸਪਲਾਈ ਟੈਰਿਫ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼, 2014 ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਲਈ ਜਾਂ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਸਾਲ ਦੇ 30 ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦੀ ਸੰਚਿਤ ਆਮਦਨ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਟੈਰਿਫ ਦੇ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਫਾਈਲ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਟੈਰਿਫ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ ਵਰੇ ਦੇ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਦੈ ਦੇ ਲਈ ਐਮ ਓ ਯੂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪੀ ਐਸ ਏ ਆਰ ਸੀ ਕੋਲ ਇਹ ਟੈਰਿਫ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਫਾਈਲ ਕਰਨੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਲ ਦੇ ਲਈ ਟੈਰਿਫ ਆਦੇਸ਼ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਜਲਦੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਮਿੱਥੀ ਗਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ (ਭਾਵ ਹਰੇਕ ਸਾਲ 30 ਨਵੰਬਰ) ਪਟੀਸ਼ਨ ਫਾਈਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੀ ਐਸ ਏ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਟੈਰਿਫ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਸੀ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਿਆਇਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੇਰੀ ਵੇਖੀ ਗਈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਸਾਲ 2015-16 ਤੋਂ 2020-21 ਲਈ ਟੈਰਿਫ ਆਦੇਸ਼ 18 ਤੋਂ 205 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਟੈਰਿਫ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਧੇ ਹੋਏ ਟੈਰਿਫ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ 2017-18 ਤੋਂ 2020-21 ਦੌਰਾਨ ₹ 45.44 ਕਰੋੜ ਵਿਆਜ ਦੀ ਲਾਗਤ ਪਈ।

ਕੰਪਨੀ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (ਅਪ੍ਰੈਲ/ਮਈ 2021) ਕਿ ਟੈਰਿਫ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਪੀ ਐਸ ਏ ਆਰ ਸੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਤੱਥ ਇਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀ ਐਸ ਏ ਆਰ ਸੀ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਜੀ ਓ ਪੀ ਦਾ ਰਿਆਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਾਰਨ ਟੈਰਿਫ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ।

2.3.3 ਔਸਤ ਸਪਲਾਈ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਔਸਤ ਉਗਰਾਹੀ ਰੈਵੀਨਿਊ ਵਿੱਚ ਪਾੜਾ

ਉਦੈ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਡਿਸਕੌਮਜ਼ ਦੇ ਔਸਤ ਸਪਲਾਈ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਔਸਤ ਉਗਰਾਹੀ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦਰਮਿਆਨ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਵਿਵੇਕਪੂਰਣ ਅਤੇ ਢੁੱਕਵੇਂ ਨਿਯਮਿਤ ਟੈਰਿਫ ਵਾਧੇ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਐਮ ਓ ਯੂ ਅਨੁਸਾਰ, ਔਸਤ ਸਪਲਾਈ ਕੀਮਤ (ਏ ਸੀ ਐਸ) ਅਤੇ ਔਸਤ ਉਗਰਾਹੀ ਰੈਵੀਨਿਊ (ਏ ਆਰ ਆਫ) ਵਿਚਕਾਰ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਸਾਲ 2018-19 ਤੱਕ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਵਿਚਕਾਰ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜੀ ਓ ਪੀ ਨੂੰ ਐਮ ਓ ਯੂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਟੈਰਿਫ ਵਾਧਿਆਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। 2015-20 ਦੌਰਾਨ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਹੇਠਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ :

ਸਾਰਣੀ 2.6: ਏ ਸੀ ਆਰ ਅਤੇ ਏ ਆਰ ਆਰ ਵਿੱਚ ਮਿੱਥੇ ਗਏ ਅਤੇ ਅਸਲ ਪਾੜਾ

ਸਾਲ	ਮਿੱਥੇ ਗਏ ਏ ਸੀ ਆਰ ਘਟਾਅ ਏ ਆਰ ਆਰ (₹ ਵਿੱਚ)	ਅਸਲ ਏ ਸੀ ਐਸ ਘਟਾਅ ਏ ਆਰ ਆਰ (₹ ਵਿੱਚ)
2015-16	0.43	0.68
2016-17	0.37	0.65
2017-18	0.04	0.48
2018-19	(-) 0.09	0.05
2019-20	ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ <sup>4</sup>	0.30

ਸਰੋਤ: ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਲਈ ਐਮ ਓ ਯੂ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਉਦੈ ਪੋਰਟਲ ਡਾਟਾ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਸਾਲ 2019-20 ਤੱਕ ਵੀ ਇਸ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਨਾਲ ਹੀ ਐਮ ਓ ਯੂ ਵਿੱਚ ਸੋਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟੈਰਿਫ ਬੜੌਤਰੀਆਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੀ। ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਪਾੜੇ ਦਾ ਨਾ-ਸਮਾਪਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਟੈਰਿਫ ਬੜੌਤਰੀਆਂ ਦੀ ਨਾ-ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪੀ ਐਸ ਏ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਰੈਵੀਨਿਊ ਲੋੜ ਦੀ ਨਾ-ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਜਿਸ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੀ ਲੋੜ ਮਾਪ-ਦੰਡਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ :

ਸਾਰਣੀ 2.7: 2015-20 ਦੌਰਾਨ ਟੈਰਿਫ ਬੜੌਤਰੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਰੈਵੀਨਿਊ ਲੋੜ ਦੀ ਨਾ-ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਸਾਰਣੀ

ਸਾਲ	ਐਮ ਓ ਯੂ ਵਿੱਚ ਚਿੱਤਵੀਂ ਟੈਰਿਫ ਬੜੌਤਰੀ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	ਪੀ ਐਸ ਏ ਆਰ ਸੀ ਦੇ ਟੈਰਿਫ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਟੈਰਿਫ ਬੜੌਤਰੀ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕਲੇਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰੈਵੀਨਿਊ ਲੋੜ (₹ ਕਰੋੜ ਵਿੱਚ)	ਪੀ ਐਸ ਏ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਰੈਵੀਨਿਊ ਲੋੜ (₹ ਕਰੋੜ ਵਿੱਚ)	ਪੀ ਐਸ ਏ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਾ-ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਗਈ ਨੈੱਟ ਰੈਵੀਨਿਊ ਲੋੜ (₹ ਕਰੋੜ ਵਿੱਚ)
2015-16	0.00	0.00	25,867.72	23,547.89	2,319.83
2016-17	5.00	(-) 0.65	27,815.82	26,935.60	880.22
2017-18	9.00	9.33	31,127.52	27,232.40	3,895.12
2018-19	3.00	2.17	33,000.28	30,620.02	2,380.26
2019-20	ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ	1.78	34,813.00	30,424.44	4,388.56
<b>ਜੋੜ</b>					<b>13,863.99</b>

ਸਰੋਤ: ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਲਈ ਐਮ ਓ ਯੂ ਅਤੇ ਸਾਲ 2015-16 ਤੋਂ 2020-21 ਦੇ ਲਈ ਪੀ ਐਸ ਏ ਆਰ ਸੀ ਦੇ ਟੈਰਿਫ ਆਦੇਸ਼।

<sup>4</sup> ਐਮ ਓ ਯੂ ਵਿੱਚ, ਟੀਚੇ ਸਾਲ 2018-19 ਤੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਆਪਣੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਆਰ ਸੀ ਦੇ ਮਾਪ-ਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਨਾ-ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੀ। ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੌਰਾਨ ਦੇਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮੱਹਤਵਪੂਰਣ ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ:

- ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੂੰਜੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਾਰਮੈਟਿਵ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਾ-ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੂੰਜੀ ਕਰਜ਼ੇ ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਆਰ ਸੀ ਦੇ ਮਾਪ-ਦੰਡਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਨ।
- ਮਾਪ-ਦੰਡਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਚੇਰੇ ਸੰਚਾਲਨ ਮਾਪ-ਦੰਡਾਂ ਭਾਵ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹੀਟ ਦਰ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਕੀਤੀ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ ਲਈ ਹੋਈ ਤੇਲ ਖਪਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੰਧਨ/ਉਤਪਾਦਨ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਨਾਰਮੈਟਿਵ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਾ-ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
- ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅੰਤਰ ਬਦਲ (ਬਦਲਾਵ) ਚਾਰਜਿਜ਼, ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਅਦਾਇਗੀ ਸਰਚਾਰਜਿਜ਼ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਬਿਜਲੀ ਖਰੀਦ ਜੋ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਵੰਡ ਹਾਨੀਆਂ ਕਾਰਨ ਹੋਈ, ਨੂੰ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਖਰੀਦ ਨੂੰ ਨਾ-ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਨਾ-ਮਨਜ਼ੂਰੀਆਂ ਕਾਰਨ, ਇਹਨਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰਚਾਰਜ ਰਾਹੀਂ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸਹਿਨ ਕਰਨੇ ਪਏ, ਸਿੱਟੇ ਵੱਜੋਂ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਹਾਨੀ ਹੋਈ।

ਕੰਪਨੀ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (ਅਪ੍ਰੈਲ/ਮਈ 2021) ਕਿ ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਆਰ ਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਏ ਪੀ ਟੀ ਈ ਐਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਸੀ। ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਸਾਲ 2017-18 ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਏ ਪੀ ਟੀ ਈ ਐਲ ਦੇ ਨਵੀਨਤਮ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਨਾ-ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੇ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ।

ਕੁਝ ਨਾ-ਮਨਜ਼ੂਰੀਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੇਠਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:

### 2.3.3.1 ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਵੰਡ ਹਾਨੀਆਂ

#### (i) ਸੰਚਾਰ ਹਾਨੀਆਂ

ਐਮ ਓ ਯੂ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਰ ਹਾਨੀਆਂ 2014-15 ਵਿੱਚ 3.80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ 2018-19 ਵਿੱਚ 2.50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਆਰ ਸੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਟਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ) ਲਈ ਆਪਣੇ ਟੈਰਿਫ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ 2015-16 ਤੋਂ 2018-19 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਲਈ ਸੰਚਾਰ ਹਾਨੀਆਂ ਵਜੋਂ 2.50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਮਾਪ-ਦੰਡ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ।

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ ਦੁਆਰਾ 2016-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਅਸਲ ਸੰਚਾਰ ਹਾਨੀਆਂ 2.87 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 4.24 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਰਹੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਐਮ ਓ ਯੂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਟੀਚੇ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ



ਮਾਪ-ਦੰਡ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਨ। ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ ਨੇ ਸਾਲ 2019-20 ਵਿੱਚ ਸੰਚਾਰ ਹਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਮਿੱਥੇ ਗਏ ਮਾਪ-ਦੰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਏ ਸਨ ਜਦੋਂ ਘਾਟਾ 2.22 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਿਹਾ। 2016-19 ਦੌਰਾਨ ਸੰਚਾਰ ਹਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਪ-ਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖਣ ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਾ ਰੱਖਣ ਦੇ ਅਸਮਰਥ ਰਹਿਣ ਕਾਰਣ ₹ 466.05 ਕਰੋੜ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ 1,136.02 ਐਮ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਊਰਜਾ ਦੀ ਹਾਨੀ ਹੋਈ। ਸਾਰਣੀ 2.9 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 2016-19 ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਵਾਧੂ ਸੰਚਾਰ ਹਾਨੀਆਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਵੰਡ ਹਾਨੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵੱਜੋਂ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਸਾਰਣੀ 2.8: ਵਾਧੂ ਸੰਚਾਰ ਹਾਨੀਆਂ

ਸਾਲ	ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸੰਚਾਰ ਹਾਨੀਆਂ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ <sup>5</sup> ਦੀਆਂ ਅਸਲ ਹਾਨੀਆਂ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	ਵਾਧੂ ਸੰਚਾਰ ਹਾਨੀਆਂ <sup>6</sup> (ਐਮ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ)	ਬਿਜਲੀ ਖਰੀਦ ਦੀ ਕੀਮਤ (₹ ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ)	ਵਾਧੂ ਸੰਚਾਰ ਹਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ (₹ ਕਰੋੜ ਵਿੱਚ)
2016-17	2.50	4.24	612.37	3.97	243.11
2017-18	2.50	3.12	306.00	4.22	129.13
2018-19	2.50	2.87	217.65	4.31	93.81
2019-20	2.50	2.22	-	-	-
<b>ਜੋੜ</b>			<b>1,136.02</b>	<b>-</b>	<b>466.05</b>

ਸਰੋਤ: ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ।

(ii) ਵੰਡ ਹਾਨੀਆਂ

ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ (ਉਤਪਾਦਨ, ਸੰਚਾਰ, ਵਹੀਲਿੰਗ ਅਤੇ ਖੁਦਰਾ ਸਪਲਾਈ ਟੈਰਿਫ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ, 2014 ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਹਾਨੀਆਂ ਲਈ ਨਿਯਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਵੰਡ ਮਾਪ-ਦੰਡਾਂ/ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਹੋਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਸਹਿਣ ਕਰੇਗੀ। ਕਮੇਟੀ ਆਨ ਪਬਲਿਕ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ (ਕੋਪੂ) ਨੇ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਰਿਪੋਰਟ 2010-11 ਦੇ ਪੈਰਾ 2.2.19 ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ (ਮਾਰਚ 2015) ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਵੰਡ ਹਾਨੀਆਂ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਸਾਲ 2015-16 ਤੋਂ 2019-20 ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਟੈਰਿਫ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਨੇ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਵੰਡ (ਟੀ ਅਤੇ ਡੀ ) ਹਾਨੀਆਂ ਲਈ ਟੀਚੇ 13.75 ਅਤੇ 15.50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ। ਪ੍ਰੰਤੂ, ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਅਸਲ ਟੀ ਅਤੇ ਡੀ ਹਾਨੀਆਂ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੀਚਿਆਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਹੀਆਂ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵੱਜੋਂ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਖਰੀਦ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

<sup>5</sup> ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਐਲ ਦੀ ਬਾਊਂਡਰੀ ਮੀਟਰਿੰਗ ਜੁਲਾਈ 2016 ਤੋਂ ਚਾਲੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਹਾਨੀਆਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਉਸ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

<sup>6</sup> {ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਐਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਊਰਜਾ ਇੰਨਫਲੋ (ਐਮ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ) x (ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ ਦੀਆਂ ਅਸਲ ਸੰਚਾਰ ਹਾਨੀਆਂ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ) ਘਟਾਓ ਸੰਬੰਧਤ ਸਾਲ ਲਈ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹਾਨੀਆਂ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)} / 100 ।

ਸਾਰਣੀ 2.9: ਸਾਲਵਾਰ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਟੀ ਅਤੇ ਡੀ ਹਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਖਰੀਦ ਕੀਮਤ ਦੀ ਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ

ਸਾਲ	ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਟੀਚਾ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਾਨੀਆਂ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਿਜਲੀ (ਐਮ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ)	ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਾ-ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਿਜਲੀ ਖਰੀਦ ਕੀਮਤ (₹ ਕਰੋੜ ਵਿੱਚ)
2015-16	15.50	14.71	450.00	175.80
2016-17	14.50	15.26	1,046.63	331.78
2017-18	14.25	13.68	1,360.36	495.17
2018-19	14.39	14.20	662.52	228.57
2019-20	13.75	16.00	1,751.04	578.98
<b>ਜੋੜ</b>			<b>5,270.55</b>	<b>1,810.30*</b>

ਸਰੋਤ: ਸਾਲ 2015-16 ਤੋਂ 2020-21 ਦੇ ਲਈ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੇ ਟੈਰਿਫ ਆਦੇਸ਼।

ਨੋਟ: \*ਸਾਰਣੀ 2.8 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ₹ 466.03 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ

ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਟੀਚਤ ਵੰਡ ਹਾਨੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਘੱਟ-ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਵਧੀਕ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਖਰੀਦਾਰੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਪਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਨੇ ਊਰਜਾ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਤੇ ਊਰਜਾ ਉਪਲਬਧਤਾ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ 5,270.55 ਐਮ ਯੂਜ਼ ਦਾ ਫਰਕ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 2015-20 ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ₹ 1,810.30 ਕਰੋੜ ਦੀ ਹਾਨੀ ਨੂੰ ਨਾ-ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਟੀ ਅਤੇ ਡੀ ਦੀਆਂ ਹਾਨੀਆਂ ਵਿੱਚ 2015-16 ਵਿੱਚ 14.71 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ 2019-20 ਵਿੱਚੋਂ 16.00 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ।

ਕੰਪਨੀ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (ਅਪ੍ਰੈਲ/ਮਈ 2021) ਕਿ ਟੀ ਅਤੇ ਡੀ ਹਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੱਧਰ ਤੇ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਬਿਜਲੀ ਚੋਰੀ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਵਾਬ ਸਵੀਕਾਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪ-ਦੰਡਾਂ ਤੇ ਵੰਡ ਦੀਆਂ ਹਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਦਮ ਨਾਕਾਫੀ ਸਾਬਿਤ ਹੋਏ।

### 2.3.3.2 ਡੇਵੀਏਸ਼ਨ ਚਾਰਜਿਜ਼

ਕੇਂਦਰੀ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਡੇਵੀਏਸ਼ਨ, ਸੈੱਟਲਮੈਂਟ ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼, 2014 ਅਧੀਨ ਗਰਿੱਡ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਗਰਿੱਡ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੰਪਨੀਆਂ ਉੱਤੇ ਡੇਵੀਏਸ਼ਨ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਆਪਣੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਉਤਪਾਦਨ ਤੋਂ ਜਾਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਗਰਿੱਡ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਡ੍ਰਾਅਲ ਤੋਂ ਡੇਵੀਏਟ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਗਰਿੱਡ ਹਾਲਤ ਭਾਵ ਉਸ ਸਮੇਂ ਫਰੀਕੁਐਂਸੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨਾਲ ਡੇਵੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਣਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਰਿਪੋਰਟ 2011 ਦੇ ਪੈਰਾ 2.2.18 ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਆਨ ਪਬਲਿਕ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ (ਕੋਪੂ) ਨੇ ਸ਼ਿਵਾਰਸ ਕੀਤੀ (ਮਾਰਚ 2015) ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸਸਤੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਖਰੀਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਹਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਕੇ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਅੰਦਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਡ੍ਰਾਅਲ ਸ਼ੈਡੀਊਲਜ਼ ਤੋਂ ਡੇਵੀਏਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 2015-20 ਦੌਰਾਨ ₹ 146.65 ਕਰੋੜ ਦੇ ਡੇਵੀਏਸ਼ਨ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਅਦਾ ਕੀਤੇ। ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡੇਵੀਏਸ਼ਨ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਨੂੰ ਟੈਰਿਫ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਸੂਲਣ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਨਾ-ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਅਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲਈ ਕੀਤੇ ਵਾਧੂ ਖਰਚੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 2017-18 ਦੌਰਾਨ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਡੇਵੀਏਸ਼ਨ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ₹ 2.06 ਕਰੋੜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਾ-ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕੰਪਨੀ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (ਮਈ 2021/ਅਗਸਤ 2021) ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ, ਭਾਰ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ, ਆਦਿ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਡੇਵੀਏਸ਼ਨ ਨਾ ਟਾਲਣਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਕੋਸ਼ਿਸ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਵਾਬ ਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਨੇ ਵੀ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਅਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਹੈ।

## 2.4 ਬਿਲਿੰਗ ਅਤੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ

### 2.4.1 ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਹਾਨੀਆਂ

ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ (ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ) ਹਾਨੀਆਂ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਹਾਨੀਆਂ ਦਾ ਕੁੱਲ ਜੋੜ ਹਨ। ਤਕਨੀਕੀ ਹਾਨੀਆਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਟਰਾਂਸਫਾਰਮਰ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਹਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਾਰਨ ਵੰਡ ਹਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਨੈੱਟਵਰਕ ਵਿੱਚ ਮਾੜੇ ਬਿਜਲੀ ਫੈਕਟਰ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਪਾਰਕ ਹਾਨੀਆਂ ਗਲਤ ਮੀਟਰਿੰਗ, ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਗਲਤ ਬਿਲਿੰਗ ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀ ਅਕੁਸ਼ਲਤਾ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਦੀਆਂ ਹਾਨੀਆਂ ਇਕ ਖਾਸ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਹਾਨੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਅਸਲ ਤਸਵੀਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰਾਲੇ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਤੀ-ਮਾਰਗਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੰਪਨੀ ਲਈ 2018-19 ਤੱਕ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ ਨੂੰ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੰਤੂ, ਕੰਪਨੀ, ਜੀ ਓ ਪੀ ਅਤੇ ਜੀ ਓ ਆਈ ਦੇ ਵਿੱਚ ਐਮ ਓ ਯੂ, ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ 2018-19 ਤੱਕ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ ਨੂੰ 14 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ 98 ਵੰਡ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਹਾਨੀਆਂ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਟੀਚੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ।

ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਲਵਾਰ ਟੀਚ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਸਾਰਣੀ 2.10 ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ:

ਸਾਰਣੀ 2.10: ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਲਵਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ

(ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ	ਐਮ ਓ ਯੂ ਅਨੁਸਾਰ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ ਦਾ ਟੀਚਾ	ਉਦੈ ਪੋਰਟਲ ਉੱਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀਆਂ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ	ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ
2015-16	16.16	15.90	15.08
2016-17	15.30	14.46	14.63
2017-18	14.50	17.26	13.88
2018-19	14.00	12.04	13.78
2019-20	ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ	13.98	14.56

ਸਰੋਤ: ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਲਈ ਐਮ ਓ ਯੂ, ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਉਦੈ ਪੋਰਟਲ ਡਾਟਾ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ।

ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਦੀਆਂ ਹਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਐਮ ਓ ਯੂ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰੰਤੂ, ਉਦੈ ਪੋਰਟਲ ਉੱਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਡਾਟਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨਾਨ ਆਂਕੜੇ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ ਸੀ। ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ।

ਅੱਗੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਟੀਚਤ ਅਧਾਰ ਨੂੰ 14 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 16 ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਟੀਚਤ ਅਧਾਰ ਨੂੰ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਲ-ਵਾਰ ਟੀਚਤ ਹਾਨੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ 98 ਵੰਡ ਮੰਡਲਾਂ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਹੇਠਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:

ਸਾਰਣੀ 2.11: ਵੰਡ ਮੰਡਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਏ ਟੀ ਐਂਡ ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਸਾਰਣੀ

ਵੇਰਵੇ	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20
ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ	98	98	98	98	98
ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟੀਚਤ ਸਾਲਵਾਰ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ	45	43	39	36	46
ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟੀਚਤ ਸਾਲਵਾਰ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ	53	55	59	62	52
ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਾਨੀਆਂ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	43.60	42.84	49.47	49.92	57.65
ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹਾਨੀਆਂ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	(-)6.08	(-)4.09	(-)2.74	(-)13.83	(-)10.65

ਸਰੋਤ: ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ।

ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰਣੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 2015-20 ਦੌਰਾਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਟੀਚਤ ਕਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕਿ 52 (53 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਤੇ 62 (63 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਰਹੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ 2015-20 ਦੌਰਾਨ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਏ ਟੀ ਅਤੇ

ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ (-) 2.74 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ (-) 13.83 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਰਹੀ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ 42.84 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 57.65 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਰਹੀਆਂ (ਅਨੁਲੱਗ -1)। ਇਸ ਨੇ ਦਰਸਾਇਆ ਕਿ ਕਮੀ ਵਾਲੀਆਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ, ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖਪਾ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। 2015-20 ਦੌਰਾਨ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਪਾੜਾ ਵੱਧ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਧੀਆ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਧੀਆ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ-ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਲੀਆਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਨੇ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਕੰਪਨੀ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ (ਅਪ੍ਰੈਲ/ਮਈ 2021) ਕਿ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਾਨੀਆਂ ਲਈ ਅਸਥਾਈ/ਸਥਾਈ ਫੀਡਰਾਂ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਲੋਡ ਸਵਿਚਿੰਗ, ਕੌਂਤਾਹੀਕਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਬਕਾਇਆ ਅਦਾਇਗੀਆਂ, ਨੁੱਕਸਦਾਰ ਬਾਊਂਡਰੀ ਮੀਟਰਜ਼ ਅਤੇ ਫੁਟਕਲ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਵਾਧੂ ਬਿੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਸਮਾਯੋਜਨ ਨੂੰ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਸੀ।

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਫੈਕਟਰਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਨਿਯੰਤਰਣਯੋਗ ਸਨ। ਇਸਨੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ ਦੇ ਟੀਚਤ ਪੱਧਰਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ। ਅੱਗੇ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਦੀਆਂ ਹਾਨੀਆਂ ਦੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

#### 2.4.2 ਬਿਲਿੰਗ ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ

ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਬਿਲਿੰਗ ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੀ ਬਿਲਿੰਗ ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀ ਨਿਪੁੰਨਤਾ ਵਿੱਚ ਮਾਪਦੰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਤਕ ਸੁਧਾਰ ਕਰੇ ਤਾਂ ਜੋ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

#### 2.4.2 (ੳ) ਬਿਲਿੰਗ ਕੁਸ਼ਲਤਾ

ਬਿਲਿੰਗ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿੱਲ ਕੀਤੀ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਸੂਚਕ ਹੈ।

ਐਮ ਓ ਯੂ ਅਨੁਸਾਰ, 2015-16 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਸਮੁੱਚੀ ਬਿਲਿੰਗ ਕੁਸ਼ਲਤਾ 84.68 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ 86 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਟੀਚਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਰ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਲਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨਵਾਰ ਟੀਚੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਐਮ ਓ ਯੂ ਵਿੱਚ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੀਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਿਲਿੰਗ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:

ਸਾਰਣੀ 2.12: ਵੰਡ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਿਲਿੰਗ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਸਾਰਣੀ

ਵੇਰਵੇ	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20
ਮਿੱਥੀ ਗਈ ਬਿਲਿੰਗ ਕੁਸ਼ਲਤਾ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	84.68	84.70	85.50	86.00	ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ
ਅਸਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	87.29	87.10	88.10	88.79	88.55
ਟੀਚਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	63	62	59	61	62

ਟੀਚਾ ਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	35	36	39	37	36
ਸਾਰੀਆਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਿਲਿੰਗ ਕੁਸ਼ਲਤਾ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	61.73	54.07	54.80	52.86	51.25

ਸਰੋਤ: ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ।

ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਬਿਲਿੰਗ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਐਮ ਓ ਯੂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਟੀਚਿਆਂ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਰਹੀ, ਪ੍ਰੰਤੂ, 2015-20 ਦੌਰਾਨ, 35 ਤੋਂ 39 ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਨੇ ਮਿੱਥੇ ਗਏ ਕੰਪਨੀ ਟੀਚਿਆਂ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਬਿਲਿੰਗ ਕੁਸ਼ਲਤਾ 2015-16 ਵਿੱਚ 61.73 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ 2019-20 ਵਿੱਚ 51.25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਘੱਟ ਗਈ। ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਬਿਲਿੰਗ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲਈ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟੀਚਤ ਬਿਲਿੰਗ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੁਧਾਰ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਕੰਪਨੀ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਮਈ 2021/ਅਗਸਤ 2021) ਕਿ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਅਤੇ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੇ ਸਖਤ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਬਿੱਲਾਂ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਚੈਕਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਚੈਕਿੰਗਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਮਦਦ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਵਾਬ ਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ/ ਜੀ ਓ ਪੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਬਿਲਿੰਗ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਾਲੇ ਫੀਲਡ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

#### 2.4.2 (ਅ) ਉਗਰਾਹੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ

ਉਗਰਾਹੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ (ਸੀ ਈ) ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੀ ਰਾਸ਼ੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉਗਰਾਹੀ ਗਈ ਹੈ ਉਸਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਸੂਚਕ ਹੈ। ਉਦੈ ਐਮ ਓ ਯੂ ਵਿੱਚ, ਉਗਰਾਹੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਨੂੰ 2015-16 ਵਿੱਚ 99 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ 2016-17 ਤੋਂ 2018-19 ਤੱਕ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਸੋਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀ। ਅਸਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:

ਸਾਰਣੀ 2.13: ਵੰਡ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਗਰਾਹੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਸਾਰਣੀ

ਵੇਰਵੇ	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20
ਟੀਚਤ ਉਗਰਾਹੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	99	100	100	100	ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ
ਅਸਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	97.29	98.01	97.75	97.11	96.49
ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਨਾ ਉਗਰਾਹੀ ਗਈ ਰਾਸ਼ੀ (₹ ਕਰੋੜ ਵਿੱਚ)	618.61	509.55	353.23	655.51	894.50
ਸਾਰੀਆਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸੱਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁਸ਼ਲਤਾ(ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	84.24	79.14	80.12	81.27	76.06

ਸਰੋਤ: ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ।

ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕੌਤਾਹੀ ਕੀਤੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਅਤੇ 2016-17 ਤੋਂ ਸਿਫਰ ਕੌਤਾਹੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੰਤੂ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰਣੀ ਤੋਂ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ 2015-16 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੱਕ ਇੱਕਲੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਚਿੱਤਰਵੀਂ ਉਗਰਾਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ 98 ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, 72 ਤੋਂ 90 ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਨੇ ਚਿੱਤਰਵੇਂ ਟੀਚਿਆਂ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੱਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਾਲਾਨਾ ਸੀ ਈ 2015-16 ਵਿੱਚ 84.24 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇ 2019-20 ਵਿੱਚ 76.06 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋ ਗਈ। ਘੱਟ ਰਹੇ ਰੁਝਾਨ ਬਿੱਲ ਕੀਤੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਨੂੰ ਉਗਰਾਹੁਣ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਾ-ਕਾਮਯਾਬੀ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਐਮ ਓ ਪੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਦੀਆਂ ਹਾਨੀਆਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਗਰਾਹੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਰੈਵੀਨਿਊ, ਬਕਾਇਆ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੁਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਉਗਰਾਹੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੀ ਗਲਤ ਗਣਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਦੀਆਂ ਹਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੇ ਉਗਰਾਹੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਬਕਾਏ ਨੂੰ ਉਗਰਾਹੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਗਰਾਹੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 2015-20 ਦੌਰਾਨ 8 ਤੋਂ 24 ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਗਰਾਹੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਦੀਆਂ ਹਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਠ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਵੀ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਸਨ।

ਕੰਪਨੀ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (ਮਈ 2021/ਅਗਸਤ 2021) ਕਿ ਘੱਟ ਉਗਰਾਹੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਕੌਤਾਹੀ ਕਾਰਨ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਕੌਤਾਹੀ ਕੀਤੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵਸੂਲਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

#### 2.4.2 (ੲ) ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਬਕਾਏ

ਐਮ ਓ ਯੂ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਬਕਾਇਆ ਬਕਾਏ ਮਾਰਚ 2016 ਤੱਕ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਈ ਐਸ ਆਈ ਐਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ (i) ਬਕਾਇਆ ਬਕਾਏ, ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਦੀ ਛੇਤੀ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਠੋਸ ਜਵਾਬ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮਾਮਲਾ ਸੰਬੰਧਤ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਕੋਲ ਉਠਾਉਣਾ ਸੀ।

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀ ਕੌਤਾਹੀ ਕੀਤੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕੌਤਾਹੀ ਕੀਤੀ ਰਾਸ਼ੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀ ਦੀ ਅਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ, 2015-20 ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੰਪਨੀ ਕੀ ਕੁੱਲ ਕੌਤਾਹੀ ਕੀਤੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਕਾਇਆ ਕੌਤਾਹੀ ਕੀਤੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਾਰਣੀ 2.14 ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:

ਸਾਰਣੀ 2.14: ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੌਤਾਹੀ ਅਤੇ ਕੱਟੇ ਗਏ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਵੇਰਵੇ

ਸਾਲ	ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਕੁੱਲ ਡੀਫਾਲਟਿੰਗ ਰਾਸ਼ੀ (₹ ਕਰੋੜ ਵਿੱਚ)	ਕੌਤਾਹੀਕਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ	ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਕੌਤਾਹੀ ਕੀਤੀ ਰਾਸ਼ੀ (₹ ਕਰੋੜ ਵਿੱਚ)	ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਕੌਤਾਹੀ ਕੀਤੀ ਕੁੱਲ ਕੌਤਾਹੀ ਕੀਤੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ	ਕੱਟੇ ਗਏ ਸਰਕਾਰੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਜ਼	ਕੱਟੇ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ
1	2	3	4	5=(4)*100/(2)	6	7=(6)*100/(3)
2015-16	1433.68	6,204	524.78	36.60	84	1.35
2016-17	1,910.05	7,406	747.53	39.14	128	1.73
2017-18	2,603.31	9,460	1,185.66	45.54	118	1.25
2018-19	3,694.94	11,504	1,746.86	47.28	217	1.89
2019-20	4,111.58	11,855	2,183.49	53.11	165	1.39

ਸਰੋਤ: ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ।

ਮਾਰਚ 2016 ਤੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਬਕਾਏ ਨੂੰ ਕਲੀਅਰ ਕਰਨ ਦਾ ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੇ ਵਾਹਦੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਬਕਾਇਆ ਮਾਰਚ 2016 ਵਿੱਚ ₹ 524.78 ਕਰੋੜ (6,204 ਦਫਤਰਾਂ) ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ 2019-20 ਵਿੱਚ ₹ 2,183.49 ਕਰੋੜ (11,855 ਦਫਤਰਾਂ) ਹੋ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਕੁੱਲ ਕੌਤਾਹੀ ਕੀਤੀ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਵੀ 36.60 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ 53.11 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਮੂਲੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਕੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਜੀ ਓ ਆਈ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਉਚੇਰੇ ਬਕਾਏ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖਿਆ (ਅਕਤੂਬਰ 2019) ਅਤੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਤੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ।

ਕੰਪਨੀ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (ਮਈ 2021/ਅਗਸਤ 2021) ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਕੋਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਬਕਾਏ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉੱਤਰ ਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੌਤਾਹੀ ਕੀਤੀ ਰਾਸ਼ੀ ਹਰ ਸਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧਦੀ ਰਹੀ।

2.4.3 ਬਾਲਣ ਕੀਮਤ ਸਮਾਯੋਜਨ ਸਰਚਾਰਜ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਉਗਰਾਹੀ

ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ (ਕੰਡਕਟ ਆਫ ਬਿਜਨੈੱਸ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼, 2005, ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਬਾਲਣ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਬਾਲਣ ਕੀਮਤ ਸਮਾਯੋਜਨ (ਐਫ ਸੀ ਏ) ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਹਰ ਤਿਮਾਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਐਫ ਸੀ ਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੇ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ, ਕੰਪਨੀ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਊਰਜਾ ਬਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਚਾਰਜ ਲਗਾ ਕੇ ਐਫ ਸੀ ਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 2.15 ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਫ ਸੀ ਏ ਦੀ ਗਣਨਾ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਿੱਲ ਕੀਤੀ ਐਫ ਸੀ ਏ ਸਮੇਤ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਉਗਰਾਹੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਆਜ<sup>7</sup> ਦੀ ਹਾਨੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

<sup>7</sup> ਹਰੇਕ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਐਸ ਬੀ ਆਈ ਦੀ ਅਧਾਰ ਦਰ ਨਾਲ ਵਸੂਲੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ।



ਸਾਰਣੀ 2.15: ਐਫ ਸੀ ਏ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਵਸੂਲੀ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ਼ ਹਾਨੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਸਾਰਣੀ

(₹ ਕਰੋੜ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ	ਟੈਰਿਫ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਦੀ ਐਫ ਸੀ ਏ ਰਾਸ਼ੀ	ਬਿੱਲ ਕੀਤੀ ਐਫ ਸੀ ਏ ਰਾਸ਼ੀ	ਵਸੂਲੀ <sup>8</sup> ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ (ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ)	ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਟਰੂ ਅੱਪ ਕੀਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੇ ਹੁਣ ਤਕ ਦੀ ਵਿਆਜ਼ ਦੀ ਹਾਨੀ
2015-16	169.71	78.21	661 to 936	20.03
2016-17	(-)150.74	34.98	473 to 748	--
2017-18	159.47	11.16	511 to 786	23.51
2018-19	499.24	294.01	517 to 792	37.07
2019-20	60.81	149.34	455 to 730	4.47
<b>ਜੋੜ</b>	<b>738.49</b>	<b>576.70</b>		<b>85.08</b>

ਸਰੋਤ: ਐਫ ਸੀ ਏ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ।

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ 2015-16 ਤੋਂ 2019-20 ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਿਮਾਈ ਸੋਧ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਬਣਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨਾਲੋਂ ਬਿੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਸ਼ੀ (2016-17 ਅਤੇ 2019-20 ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੀ। ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਫ ਸੀ ਏ ਦੀ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਿਰ ਬਿਲਿੰਗ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ। ਕੰਪਨੀ ਸਾਰੇ ਵੰਡ ਜੋਨਾਂ ਵਿੱਚ ਐਫ ਸੀ ਏ ਲਗਾਉਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਿਲਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਅਪਡੇਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਐਫ ਸੀ ਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਬਿਲਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਬਲਕਿ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ (ਟਰੂ-ਅਪ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ) ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਟੈਰਿਫ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵੰਡ ਜੋਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਲਿੰਗ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਐਸ ਏ ਪੀ/ਨਾਨ-ਐਸ ਏ ਪੀ ਬਿਲਿੰਗ ਸੌਫਟਵੇਅਰ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਨ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ₹ 85.08 ਕਰੋੜ ਦੇ ਨਾ ਵਸੂਲਣਯੋਗ ਵਿਆਜ਼ ਲਾਗਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

ਕੰਪਨੀ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (ਅਪ੍ਰੈਲ/ਮਈ 2021) ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਿਮਾਹਿਕ ਐਫ ਸੀ ਏ ਟੈਰਿਫ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਐਫ ਸੀ ਏ ਬਕਾਇਆ ਅਤੇ ਐਫ ਸੀ ਏ ਬਿੱਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਪਾੜਾ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਉੱਤਰ ਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਲ ਵਿਕਰੀ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਵਿਕਰੀ (2015-19) ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਕਾਇਆ ਰਾਸ਼ੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਿਲਿੰਗ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਬਿਲਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

2.4.4 ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੀ ਨਾ-ਪਾਲਣਾ

ਐਮ ਓ ਯੂ ਨੇ ਖਪਤਕਾਰ ਸੇਵਾ ਕਾਰਜਨੀਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਬਿਜਲੀ ਨਹੀਂ, ਚੋਰੀ, ਬਚਾਵ, ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਖੱਜਲ-ਖੁਆਰੀ ਸਮੇਤ ਤਕਨੀਕੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮਤੱਲਕ ਖੱਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ-ਸਿਰ ਨਿਵਾਰਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ। ਕਮੇਟੀ ਆਨ ਪਬਲਿਕ

<sup>8</sup> ਐਫ ਸੀ ਏ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਦੇਯ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੀਤੇ ਖਾਤਿਆਂ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੇ ਆਰ ਆਰ ਦੀ ਟਰੂ ਅੱਪ ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਾਲ ਲਈ ਬਾਲਣ ਕੀਮਤਾਂ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ (ਕੋਪੂ) ਨੇ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਰਿਪੋਰਟ 2010-11 ਦੇ ਪੈਰਾ 2.2.31 ਅਤੇ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਰਿਪੋਰਟ 2013-14 ਦੇ ਪੈਰਾ 3.5 ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਸਮੇਂ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰੁੱਖ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ/ਸਟਾਫ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ (ਮਾਰਚ 2016/ਮਾਰਚ 2018)।

ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਨ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਦੋ ਖਪਤਕਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਣ ਫੋਰਮਾਂ (ਸੀ ਜੀ ਆਰ ਐਫ) ਹਨ। ਨਵੰਬਰ 2018, ਮਾਰਚ 2019 ਅਤੇ ਮਾਰਚ 2020 ਮਹੀਨਿਆਂ<sup>9</sup> ਵਿੱਚ ਸੀ ਜੀ ਆਰ ਐਫ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ 546 ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 100 ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਨਮੂਨਾ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 58<sup>10</sup> ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ 62 ਮੌਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਮੁੱਲ ₹ 5.90 ਕਰੋੜ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਟਾਫ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਰੁੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੰਨ੍ਹਾ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਣਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। 62 ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਬ੍ਰੇਕ ਅੱਪ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

ਸਾਰਣੀ 2.16: ਕੋਰਟ ਕੇਸ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਸਾਰਣੀ

ਲੜੀ ਨੰ.	ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ	ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਾਸ਼ੀ (₹ ਵਿੱਚ)	ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ
1.	13	7,71,009	ਪਾਵਰ ਫੈਕਟਰ ਸਰਚਾਰਜ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਨਾ-ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਪਾਵਰ ਫੈਕਟਰ ਸਰਚਾਰਜ ਦੀ ਨਾ ਵਸੂਲੀ।
2.	12	48,58,315	ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵ ਖਪਤ ਡਿਪਾਜ਼ਟ ਨੂੰ ਅਪਡੇਟ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਦੇਣਾ।
3.	21	4,27,73,637	ਖਾਤੇ ਦੀ ਗਲਤ ਓਵਰ ਹਾਲਿੰਗ ਕਾਰਨ ਗਲਤ ਬਿਲਿੰਗ, ਟੈਰਿਫ ਛੋਟਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਨੁਕਸਦਾਰ ਮੀਟਰ, ਨੁਕਸਦਾਰ ਰੀਡਿੰਗ, ਗਲਤ ਗੁਣਾ ਗੁਣਾਕ ਆਦਿ।
4.	6	39,68,530	ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਰਵਿਸ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਲੈਣੇ।
5.	2	8,60,698	ਅਣਉਚਿਤ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੰਗ ਸੰਕੇਤਿਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਗਲਤ ਬਿਲਿੰਗ।
6.	2	33,26,495	ਗਲਤ ਐਸ ਏ ਪੀ ਰੀਵਰਸਲਜ਼।
7.	2	7,12,491	ਬਣਦਾ ਰਿਫੰਡ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾ ਕਰਨਾ।
8.	2	4,23,451	ਮੀਟਰ ਰੀਡਿੰਗ ਇਕੱਠੀ ਹੋਣਾ।
9.	2	13,34,761	ਹੋਰ-ਕਪਟਪੂਰਣ ਰਿਫੰਡ, ਆਨ-ਲਾਈਨ ਅਦਾਇਗੀ, ਆਦਿ।
<b>ਜੋੜ</b>	<b>62</b>	<b>5,90,29,387</b>	

ਸਰੋਤ: ਕੰਪਨੀ ਵੈੱਬ ਸਾਈਟ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਸੰਬੰਧਤ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜੀ ਆਰ ਐਫ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ।

ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਖੰਘਾਲਣ ਅਤੇ ਸੋਧੇ ਬਿੱਲ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਕਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਬਚਣਯੋਗ ਸੀ ਜੇਕਰ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਬਿਜਲੀ

<sup>9</sup> ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਬੇਤਰਤੀਬ ਚੋਣ।

<sup>10</sup> ਬਾਕੀ 42 ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 23 ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਵੀ ਕੰਪਨੀ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਕੰਪਨੀ ਸਟਾਫ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਵੇਖੀ ਗਈ, 16 ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਏ ਗਏ/ਸਮਝੌਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ/ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ।

ਸਪਲਾਈ ਕੋਡ, 2014 ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਦੀ ਮਸ਼ੱਕਤ ਅਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਸੰਬੰਧਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ।

ਕੰਪਨੀ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (ਅਪ੍ਰੈਲ/ਮਈ 2021) ਕਿ ਵਿਵਾਦ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਕਾਰਨ ਉੱਠੇ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਉੱਤਰ ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

#### 2.4.5 ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਰਿਆਇਤ

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65 ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਰਿਆਇਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦੀ ਇਛੁੱਕ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਤ ਬਿਜਲੀ ਵੰਡ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਰਿਆਇਤ ਰਾਸ਼ੀ ਪੂਰਵ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਹਦਾਇਤ ਕਰੇਗਾ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਪੰਪ ਸੈੱਟ (ਏ ਪੀ) ਖਪਤਕਾਰਾਂ, ਘਰੇਲੂ ਖਪਤਕਾਰਾਂ (ਡੀ ਐਸ) ਦੀਆਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀ ਜਾਤੀ ਦੇ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਨੀਚੇ ਦੇ ਡੀ ਐਸ ਖਪਤਕਾਰ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਖਪਤਕਾਰਾਂ (ਸਮਾਲ ਪਾਵਰ, ਦਰਮਿਆਨੀ ਪਾਵਰ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਸਪਲਾਈ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਲਈ ₹ 4.99 ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ ਦੇ ਛੋਟਯੁੱਕਤ ਟੈਰਿਫ ਦਰ ਨਾਲ), ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਏ ਅਤੇ ਡੇਅਰੀ/ਮੱਛੀ/ਬੱਕਰੀ/ਸੂਰ ਫਾਰਮਿੰਗ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਪੀ ਐਸ ਏ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲਾਨਾ ਟੈਰਿਫ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਆਇਤ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:

ਸਾਰਣੀ 2.17: ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੁਆਰਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਰਿਆਇਤ

(₹ ਕਰੋੜ ਵਿੱਚ)

ਲੜੀ ਨੰ:	ਸ਼੍ਰੇਣੀ	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	ਜੋੜ
1	ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਪੰਪ ਸੈੱਟ (ਏ ਪੀ)	4,957.16	5,289.17	6,084.17	5,669.51	6,090.52	2,8090.53
2	ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ (ਐਸ ਸੀ)/ਘਰੇਲੂ ਸਪਲਾਈ	1,053.07	1,196.68	1,233.91	1,193.22	1,552.53	6,229.41
3	ਬੀ ਪੀ ਐਲ (ਗੈਰ ਐਸ ਸੀ) ਡੀ ਐਸ ਖਪਤਕਾਰ	70.28	75.87	76.91	71.20	86.09	380.35
	<b>ਉਪ ਜੋੜ (ਓ)</b>	<b>6,080.51</b>	<b>6,561.72</b>	<b>7,394.99</b>	<b>6,933.93</b>	<b>7,729.14</b>	<b>34,700.29</b>
4	ਪੱਛੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਡੀ ਐਸ ਖਪਤਕਾਰ ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ	0	7.12	102.72	163.55	225.20	498.59
5	ਸਮਾਲ ਪਾਵਰ	0	38.49	103.95	138.4	130.17	411.01
6	ਡੇਅਰੀ ਅਤੇ ਮੱਛੀ/ਬੱਕਰੀ/ਸੂਰ ਪਾਲਣ	0	1.08	1.05	0	0	2.13
7	ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਆ	0	0	0	0.02	0.04	0.06
8	ਦਰਮਿਆਨੀ ਸਪਲਾਈ ਖਪਤਕਾਰ	0	0	52.54	175.82	169.35	397.71

9	ਐਲ ਐਸ ਸਪਲਾਈ ਖਪਤਕਾਰ	0	0	425.35	1,140.96	1,180.12	2,746.43
	ਉਪ ਜੋੜ (ਅ)	0	46.69	685.61	1,618.75	1,704.88	4,055.93
	ਜੋੜ (ੳ + ਅ)	6,080.51	6,608.41	8,080.60	8,552.68	9,434.02	38,756.22

ਸਰੋਤ: ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੇ 2015-16 ਤੋਂ 2020-21 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਟੈਰਿਫ ਆਦੇਸ਼।

ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ 2015-16 ਤੋਂ 2019-20 ਦੌਰਾਨ ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੁਆਰਾ ਅਸਲ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਰਿਆਇਤ ਸਾਰਣੀ 2.18 ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:

ਸਾਰਣੀ 2.18: ਜੀ ਓ ਪੀ ਪਾਸੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਰਿਆਇਤ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਸਾਰਣੀ

(₹ ਕਰੋੜ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ	ਨਵੀਨਤਮ ਟੈਰਿਫ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਰਿਆਇਤ	ਰਿਆਇਤ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਅਦਾਇਗੀ ਉਤੇ ਵਿਆਜ	ਸਾਲ ਲਈ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਕੁਲ ਰਿਆਇਤ	ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਰਿਆਇਤ	ਸਮਾਯੋਜਨ	ਸਾਲ ਲਈ ਘਾਟ	ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮੁੱਚੀ ਘਾਟ
ਮੁੱਢਲਾ ਬਕਾਇਆ							260.06
2015-16	6,080.51	109.60	6,190.11	4,847.00	0	1,343.11	1,603.17
2016-17	6,608.41	307.79	6,916.20	5,600.70	0	1,315.50	2,918.67
2017-18	8,080.60	463.85	8,544.45	6,577.57	(-) 57.65 <sup>11</sup>	1,909.23	4,827.90
2018-19	8,552.68	556.54	9,109.22	9,036.43	0	72.79	4,900.69
2019-20	9,434.02	658.00	10,092.02	9,394.11	0	697.91	5,598.60
<b>ਜੋੜ</b>	<b>38,756.22</b>	<b>2,095.78</b>	<b>40,852.00</b>	<b>35,455.81</b>			

ਸਰੋਤ: ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੇ 2015-16 ਤੋਂ 2020-21 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਟੈਰਿਫ ਆਦੇਸ਼।

ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੀ ਓ ਪੀ ਓ, ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਿਆਇਤ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਦਾਇਗੀ ਪੂਰਵ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰਥ ਰਹੀ। ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੁਆਰਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸੰਚਿਤ ਘਾਟ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਰਿਆਇਤ ਦਾ ਬਕਾਇਆ 2015-16 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ₹ 1,603.17 ਕਰੋੜ ਤੋਂ 2019-20 ਦੇ ਅੰਤ ਤਕ ₹ 5,598.60 ਕਰੋੜ ਵੱਧ ਗਿਆ। ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ 2015-20 ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਆਇਤ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਾਸ਼ੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਬਜਟ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅੰਸ਼ਕ ਭੁਗਤਾਨ ਹੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਕੰਪਨੀ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (ਮਈ 2021/ਅਗਸਤ 2021) ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 2020-21 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਆਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਰਿਆਇਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਕਮੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ।

<sup>11</sup> ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਨੇ 2017-18 ਲਈ ਏ ਪੀ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਲਈ ਦੇਣਯੋਗ ਰਿਆਇਤ ਅਤੇ ਉਸ ਤੇ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਘਟਾ (ਦਸੰਬਰ 2019) ਦਿੱਤਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 2017-18 ਲਈ ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੁਆਰਾ ਦੇਣਯੋਗ ਰਿਆਇਤ ਵਿੱਚ ₹ 54.88 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ₹ 2.77 ਕਰੋੜ ਦੀ ਇੱਕ ਸਮਾਯੋਜਨ ਕੀਤੀ ਗਈ।

**2.5 ਬਿਜਲੀ ਖਰੀਦ**

**2.5.1 ਸਥਿਰ ਸਮਰੱਥਾ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ**

ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਸੀ। 2015-20 ਦੌਰਾਨ, ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਫਾਲਤੂ ਬਿਜਲੀ ਉਪਲੱਬਧ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੀ ਨਿਰੋਲ ਸਥਾਪਤ ਸਮਰੱਥਾ ਇਸਦੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਸੀਮਤ ਬਿਜਲੀ ਮੰਗ (2019-20 ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ) ਅਤੇ ਔਸਤ ਮੰਗ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। 2015-16 ਤੋਂ 2019-20 ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੁੱਲ ਸਮੁੱਚੀ ਸਥਾਪਤ ਸਮਰੱਥਾ (ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਪੀ ਪੀ ਏਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਠੇਕਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ), ਨਿਰੋਲ ਸਥਾਪਤ ਸਮਰੱਥਾ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਸੀਮਤ ਮੰਗ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਔਸਤ ਮੰਗ ਸਾਰਣੀ 2.19 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

ਸਾਰਣੀ 2.19: 2015-20 ਦੌਰਾਨ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸਮੁੱਚੀ ਸਥਾਪਤ ਸਮਰੱਥਾ, ਨਿਰੋਲ ਸਥਾਪਤ ਸਮਰੱਥਾ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਸੀਮਤ ਮੰਗ ਅਤੇ ਔਸਤ ਮੰਗ

ਸਾਲ	ਕੁੱਲ ਸਥਾਪਤ ਸਮਰੱਥਾ (ਐਮ ਡਬਲਿਊ)	ਨਿਰੋਲ ਸਥਾਪਤ ਸਮਰੱਥਾ (ਐਮ ਡਬਲਿਊ)	ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਸੀਮਤ ਮੰਗ <sup>12</sup> (ਐਮ ਡਬਲਿਊ)	ਔਸਤ ਮੰਗ (ਐਮ ਡਬਲਿਊ)	ਫਾਲਤੂ ਸਮਰੱਥਾ (ਐਮ ਡਬਲਿਊ)
1	2	3	4	5	6 = 3 - 4
2015-16	11,995.82	11,330.48	10,851.87	5,727.73	478.61
2016-17	13,960.97	13,182.75	11,408.00	6,060.43	1,774.75
2017-18	13,391.12	12,708.48	11,705.00	6,265.62	1,003.48
2018-19	13,465.74	12,780.36	12,638.00	6,293.25	142.36
2019-20	13,902.30	13,205.62	13,606.00	6,435.92	(-) 400.38

ਸਰੋਤ: ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਡਾਟਾ।

ਕੰਪਨੀ ਨੇ 2015-20 ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਪਾਵਰ ਐਕਸਚੇਂਜ ਰਾਹੀਂ ਫਾਲਤੂ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਥੋੜਾ ਹਿੱਸਾ (3,720.62 ਐਮ ਯੂਜ਼) ਵੇਚਿਆ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ 53,541.65 ਐਮ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਫਾਲਤੂ ਬਿਜਲੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਣ ਕੀਤਾ ਜਿਸਦੇ ਵਿੱਰੁਧ ਇਸਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਠੇਕਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਨੂੰ ₹ 6,210.63 ਕਰੋੜ ਦੇ ਸਥਿਰ ਸਮਰੱਥਾ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

ਸਾਰਣੀ 2.20: ਸਮਰਪਣ ਕੀਤੀ ਫਾਲਤੂ ਬਿਜਲੀ ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਸਥਿਰ ਸਮਰੱਥਾ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦੇ ਸਾਲਵਾਰ ਵੇਰਵੇ

ਸਾਲ	ਵੇਚੀ ਗਈ ਫਾਲਤੂ ਬਿਜਲੀ (ਐਮ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ)	ਸਮਰਪਣ ਕੀਤੀ ਫਾਲਤੂ ਬਿਜਲੀ (ਐਮ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ)	ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਸਥਿਰ ਚਾਰਜਿਜ਼ (₹ ਕਰੋੜ ਵਿੱਚ)	ਬਿਜਲੀ ਵਿਕਰੀ (ਐਮ ਯੂਜ਼)	ਟੈਰਿਫ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ (₹ ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (4)*10/(5)
2015-16	62.49	11,276.78	1,283.07	43,200	0.297
2016-17	356.44	10,597.30	1,250.78	44,724	0.280
2017-18	1,218.68	7,550.48	820.46	47,332	0.173

<sup>12</sup> ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਸਾਲ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਿਨ ਨੂੰ।

2018-19	1,801.80	8,570.94	976.87	49,561	0.197
2019-20	281.21	15,546.15	1,879.45	50,152	0.375
<b>ਜੋੜ</b>	<b>3,720.62</b>	<b>53,541.65</b>	<b>6,210.63</b>		

ਸਰੋਤ: ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ।

ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਸਮਰਪਣ ਕੀਤੀ ਬਿਜਲੀ ਵਿੱਚੋਂ, ਤਿੰਨ<sup>13</sup> ਆਈ ਪੀ ਪੀਜ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 50.74 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (2017-18 ਵਿੱਚ) ਤੋਂ 71.92 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (2019-20 ਵਿੱਚ) ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਰਿਹਾ। ਤਿੰਨ ਆਈ ਪੀ ਪੀਜ਼ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਬਿਜਲੀ ਤੋਂ 2015-16 ਤੋਂ 2019-20 ਦੌਰਾਨ ਸਮਰਪਣ ਕੀਤੀ ਬਿਜਲੀ 17.64 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (2017-18 ਵਿੱਚ) ਤੋਂ 38.63 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (2019-20 ਵਿੱਚ) ਵਿਚਕਾਰ ਰਹੀ। 2015-16 ਤੋਂ 2019-20 ਦੌਰਾਨ ₹ 6,210.63 ਕਰੋੜ ਦੇ ਸਥਿਰ ਸਮਰੱਥਾ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਸਮੇਤ ਸੰਬੰਧਤ ਆਈ ਪੀ ਪੀਜ਼ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਬਿਜਲੀ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਮਹਿੰਗੀ ਹੋ ਗਈ (₹ 0.17 ਤੋਂ ₹ 0.38 ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ) ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਕੀਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ।

### 2.5.2 ਬਿਜਲੀ ਖਰੀਦ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਖਰੀਦ

ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ, 2003 ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਡੇ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦ ਦੀ ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਕੀਮਤ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਕੰਪਨੀਆਂ ਪਾਸੋਂ ਬਿਜਲੀ ਖਰੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਅੰਦਰ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਖਰੀਦ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ (ਕੰਡਕਟ ਆਫ ਬਿਜਨੈੱਸ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼, 2005 ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਅਜਿਹੇ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਖਰੀਦ ਦੇ ਠੇਕਾ ਇਕਰਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਬਿਜਲੀ ਖਰੀਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਾਰਚ 2005 ਤੋਂ ਮਈ 2019 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਨਵੀਂ ਅਤੇ ਗੈਨਿਊਵੇਬਲ ਬਿਜਲੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ 778.09 ਐਮ ਡਬਲਿਊ ਦੇ ਲਈ 66 ਬਿਜਲੀ ਖਰੀਦ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, 50 ਪੀ ਪੀ ਏਜ਼ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਪੀ ਪੀ ਏਜ਼ ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਨਵੰਬਰ 2010 ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ 2020 ਦੌਰਾਨ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੀ 37 ਪੀ ਪੀ ਏਜ਼ ਦੀ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ (203 ਦਿਨਾਂ) ਅਤੇ ਗਿਆਰਾਂ ਸਾਲਾਂ (4,081 ਦਿਨਾਂ) ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰਜ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅੱਗੇ, ਬਾਕੀ ਦੇ 13 ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਸਾਲ (999 ਦਿਨਾਂ) ਤੋਂ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ (4,409 ਦਿਨਾਂ) ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਅਜੇ ਵੀ ਉਡੀਕ ਸੀ (ਦਸੰਬਰ 2020)। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਵੀ ਸਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਅਣ-ਮਨਜ਼ੂਰ ਪੀ ਪੀ ਏਜ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, 2010-11 ਤੋਂ 2019-20 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ₹ 465.31 ਕਰੋੜ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੀ ਕੁੱਲ 1,085.75 ਐਮ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ।

<sup>13</sup> ਨਾਭਾ ਪਾਵਰ ਲਿਮਟਡ: 1,400 ਐਮ ਡਬਲਿਊ; ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਡ: 1,980 ਐਮ ਡਬਲਿਊ; ਅਤੇ ਜੀ ਵੀ ਕੇ ਪਾਵਰ ਲਿਮਟਡ: 540 ਐਮ ਡਬਲਿਊ।

ਕੰਪਨੀ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ (ਮਈ 2021/ਅਗਸਤ 2021) ਹੈ ਕਿ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਟੈਰਿਫ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਸਮੱਰਥਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਪੀ ਪੀ ਏ ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ।





**ਅਧਿਆਇ-III**

**ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ**

**ਕੁਸ਼ਲਤਾ**



## ਅਧਿਆਇ - III: ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਕੁਸ਼ਲਤਾ

### 3.1 ਭੂਮਿਕਾ

ਉਦੈ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼/ਐਮ ਓ ਯੂ ਸਮਾਂਬੱਧ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਸੋਚੇ ਗਏ ਲਾਭ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ:

**ਸਾਰਣੀ 3.1: ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਮਾਪਦੰਡ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਲਾਭ**

ਲੜੀ ਨੰ.	ਮਾਪਦੰਡ	ਮੰਤਵ/ਸੋਚੇ ਗਏ ਲਾਭ
1.	ਕੰਪਲਸਰੀ ਫੀਡਰ ਅਤੇ ਵੰਡ ਟਰਾਂਸਫਾਰਮਰ (ਡੀ ਟੀ) ਮੀਟਰਿੰਗ	ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਫੀਡਰ ਅਤੇ ਡੀ ਟੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ।
2.	ਫੀਡਰ ਸੈਗਰੀਗੇਸ਼ਨ	ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਲਈ ਫੀਡਰਾਂ ਦੀ ਸੈਗਰੀਗੇਸ਼ਨ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਲਈ ਰਿਆਇਤ ਦੇ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੀਕ ਲੋਡ ਪ੍ਰਬੰਧਨ <sup>1</sup> ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।
3.	ਨੈੱਟਵਰਕ ਸੁਦ੍ਰਿੜਤਾ ਅਤੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਫੀਡਰ ਸੁਧਾਰ।	ਤਕਨੀਕੀ ਹਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪਾਵਰ ਆਉਟੇਜਜ਼ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ।
4.	ਦਸੰਬਰ 2019 ਤੱਕ 200 ਯੂਨਿਟ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰਿੰਗ ਕਰਨੀ।	ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰਜ਼ ਟੈਂਪਰ ਪਰੂਫ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਰਿਮੋਟ ਰੀਡਿੰਗ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜਤ ਦੇਣਗੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੋਰੀ ਘੱਟ ਕਰਨ, ਡੀ ਐਸ ਐਮ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ੁਮੂਲੀਅਤ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਹੋਣਗੇ।
5.	ਡਿਮਾਂਡ ਸਾਈਡ ਪ੍ਰਬੰਧਨ (ਡੀ ਐਸ ਐਮ) <sup>2</sup> ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਊਰਜਾ ਕੁਸ਼ਲ ਐਲ ਈ ਡੀ ਬੱਲਬਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਪੰਪਾਂ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ।	ਪੀਕ ਲੋਡ ਅਤੇ ਊਰਜਾ ਖੱਪਤ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦੇ ਨਾਲੋਂ-ਨਾਲ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਊਰਜਾ ਬਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਤ।
6.	ਸਤੰਬਰ 2016 ਤੱਕ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ 11 ਕੇ ਵੀ ਤੱਕ ਊਰਜਾ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਰਨਾ।	ਸੁਧਾਰੂ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਹਾਨੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇਹੀ ਕਰਨੀ।

ਸਰੋਤ: ਐਮ ਓ ਪੀ, ਜੀ ਓ ਪੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦਰਮਿਆਨ ਸਹੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਐਮ ਓ ਯੂ ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਲਾਭ।

31 ਮਾਰਚ 2020 ਨੂੰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸਾਰਣੀ 3.2 ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:

<sup>1</sup> ਪੀਕ ਲੋਡ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਪੀਕ/ਵਧੇਰੇ ਲੋਡ/ਮੰਗ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜੋ ਸਪਲਾਈ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੀਕ ਸਮੇਂ ਸਪਲਾਈ ਘਟਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

<sup>2</sup> ਡਿਮਾਂਡ ਸਾਈਡ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ (ਡੀ ਐਸ ਐਮ) ਬਿਜਲੀ ਮੀਟਰ ਦੀ ਗਾਹਕ ਜਾਂ ਮੰਗ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਚੋਣ, ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਹੈ। ਡੀ ਐਸ ਐਮ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਇਕਾਈਆਂ ਲਈ ਊਰਜਾ ਦੀ ਲਾਗਤ ਘੱਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅੱਗੇ ਉਤਪਾਦਨ ਸਮਰਥਾ ਵਿਸਥਾਰ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 3.2: ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ

ਲੜੀ ਨੰ.	ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਸੂਚਕ	31 ਮਾਰਚ 2016 ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ	ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਅਨੁਸਾਰ ਟੀਚੇ (2018-19 ਤਕ)	31 ਮਾਰਚ 2020 ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ
1.	ਫੀਡਰ ਮੀਟਰਿੰਗ-ਸ਼ਹਿਰੀ (ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ)	3,386	3,386	3,640
2.	ਫੀਡਰ ਮੀਟਰਿੰਗ-ਪੇਂਡੂ (ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ)	7,414	7,414	8,018
3.	ਪੇਂਡੂ ਫੀਡਰ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ (ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ)	0	100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ	90.15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (ਮਾਰਚ 2021)
4.	ਡੀ ਟੀ ਮੀਟਰਿੰਗ (ਸ਼ਹਿਰੀ)	28,650	73,140	46,093
5.	ਡੀ ਟੀ ਮੀਟਰਿੰਗ (ਪੇਂਡੂ)	969	1,18,997	969
6.	200 ਯੂਨਿਟਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰਿੰਗ (ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ)	0	16,32,105	0
7.	ਫੀਡਰ ਸੈਗਰੀਗੇਸ਼ਨ (ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ)	5,686	5,962	6,415
8.	ਡੀ ਈ ਐਲ ਪੀ/ਉਜਾਲਾ ਅਧੀਨ ਐਲ ਈ ਡੀ ਬੱਲਬਾਂ ਦੀ ਵੰਡ (ਸੰਖਿਆ ਲੱਖਾਂ ਵਿੱਚ)	0	120	13.19
9.	ਸਟਰੀਟ ਲਾਈਟਿੰਗ ਐਲ ਈ ਡੀ (ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ)	0	4,90,000	2,03,424
10.	ਫੀਡਰ ਸੁਧਾਰ (ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ)	0	10,800	10,968

ਸਰੋਤ: ਉਦੈ ਸਕੀਮ, ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਲਈ ਐਮ ਓ ਯੂ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਉਦੈ ਪੋਰਟਲ ਡਾਟਾ।

ਕੰਪਨੀ ਵੰਡ ਟਰਾਂਸਫਾਰਮਰ (ਡੀ ਟੀ) ਮੀਟਰਿੰਗ ਅਤੇ ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰਿੰਗ ਅਤੇ ਫੀਡਰਾਂ ਸੈਗਰੀਗੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਸਾਲ 2018-19 ਤੱਕ 1,92,137 ਵੰਡ ਟਰਾਂਸਫਾਰਮਰਾਂ ਦੇ ਟੀਚੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 31 ਮਾਰਚ 2020 ਤੱਕ ਸਿਰਫ 47,062 ਹੀ ਮੀਟਰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ।

### 3.2 ਨੈੱਟਵਰਕ

#### 3.2.1 ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ

ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਲਈ ਐਮ ਓ ਯੂ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ, ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ 500 ਯੂਨਿਟਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਖਪਤਕਾਰਾਂ (ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਪੰਪਸੈੱਟ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਲਈ ਲਾਗਤ ਲਾਭ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ 31 ਦਸੰਬਰ 2017 ਤੱਕ ਅਤੇ 200 ਯੂਨਿਟਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰ 500 ਯੂਨਿਟਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਖਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ 31 ਦਸੰਬਰ 2019 ਤੱਕ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੋਚੀ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਐਮ ਓ ਪੀ, ਜੀ ਓ ਆਈ) ਪਾਵਰ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਟੈਰਿਫ ਨੀਤੀ (ਜਨਵਰੀ 2016) ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ

ਕਿ ਰਿਮੋਟ ਮੀਟਰਿੰਗ ਅਤੇ ਬਿਲਿੰਗ, ਪੀਕ ਅਤੇ ਆਫ-ਪੀਕ ਟੈਰਿਫ ਦੇ ਲਾਗੂਕਰਨ ਅਤੇ ਮੰਗ ਦੇ ਹੁੰਗਾਰੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਗ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰਾਂ<sup>3</sup> ਦੇ ਲਾਭ ਹਨ।

ਕੰਪਨੀ ਨੇ 20 ਕਿਲੋਵਾਟ ਅਤੇ ਵੱਧ ਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਲੋਡ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨਾਲ ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰ (ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਿਡ ਮੋਡਮ ਨਾਲ) ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਟੈਂਡਰ ਮੰਗਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ (ਸਤੰਬਰ 2016)। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਖਰੀਦ ਆਦੇਸ਼ ਪਹਿਲੇ ਟੈਂਡਰ ਦੇ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਅੰਤਰ ਦੇ ਬਾਅਦ ਮਈ 2020 ਵਿੱਚ, ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਡਿਲੀਵਰੀਆਂ ਦਸੰਬਰ 2020 ਤੱਕ ਮਕੰਮਲ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਖਰੀਦ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੰਪਨੀ ਦਸੰਬਰ 2020 ਤੱਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕੀ।

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ 27 ਜੂਨ 2020 ਤੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਤੋਂ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਚੋਣਵੀਂ ਫਰਮ ਨੇ 28 ਦਸੰਬਰ 2020 ਤੱਕ 96,000 ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 16,000 ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਪ੍ਰੈਲ 2021 ਤੱਕ, ਸਿਰਫ 335 ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਸੈਂਪਲ ਵਾਲੇ ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ (ਨਵੰਬਰ 2020) ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ 31 ਜੁਲਾਈ 2020 ਨੂੰ ਫਰਮ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਸਨ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਮੀਲ ਪੱਥਰ, ਐਮ ਓ ਯੂ ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਸੀ।

ਕੰਪਨੀ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ (ਮਈ 2021/ਅਗਸਤ 2021) ਕਿ ਖਰੀਦ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ 96,000 ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 20,100 ਮੀਟਰਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਮੌਜੂਦਾ ਇੱਕਲੇ ਫੇਸ ਅਤੇ ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਫੇਸ ਦੇ ਮੀਟਰਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਇੱਕ ਰੋਡਮੇਪ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਰ ਸਾਲ ਅੱਠ ਲੱਖ ਮੀਟਰ ਬਦਲੇ ਜਾਣਗੇ, ਜਿਸ ਲਈ ₹ 900 ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਵੇਗੀ।

### 3.2.2 ਵੰਡ ਟਰਾਂਸਫਾਰਮਰ ਮੀਟਰਿੰਗ

ਐਮ ਓ ਯੂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਜੂਨ 2017 ਤੱਕ ਵੰਡ ਟਰਾਂਸਫਾਰਮਰਜ਼ (ਡੀ ਟੀਜ਼) ਦੀ ਮੀਟਰਿੰਗ ਦੀ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੀ। ਐਮ ਓ ਯੂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੋਧਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਫੀਡਰ ਅਤੇ ਡੀ ਟੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਘਾਟਿਆ ਨੂੰ ਘਾਟਿਆ ਦੀ ਕਮੀ ਲਈ ਟਰੈਕ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਮਾਰਚ 2016 ਤੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕੁੱਲ

<sup>3</sup> ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰ ਇਕ ਨਵੀਂ ਕਿਸਮ ਦਾ ਬਿਜਲੀ ਮੀਟਰ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਹੀ ਐਨਰਜੀ ਬਿਲਾਂ ਲਈ ਊਰਜਾ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਡਿਜੀਟਲੀ ਮੀਟਰ ਰੀਡਿੰਗ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰ ਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਖਪਤਕਾਰ ਦੀ ਊਰਜਾ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਪੂਰਵ ਅਦਾਇਗੀ ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ।

1,92,137 ਡੀ ਟੀਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ 29,619 (15.4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਡੀ ਟੀਜ਼ ਮੀਟਰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ 1,62,518 ਡੀ ਟੀਜ਼ (ਏ ਪੀ ਡੀ ਟੀਜ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਮੀਟਰਡ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਡੀ ਟੀ ਮੀਟਰਿੰਗ ਦੀ ਕੁੱਲ ਲਾਗਤ ₹ 275.77 ਕਰੋੜ ਅਨੁਮਾਨਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਮਾਨੀਟਰਿੰਗ ਕਮੇਟੀ<sup>4</sup> ਨੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨੀ ਲਾਗਤ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਪੜਾਅਵਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ (ਜੁਲਾਈ 2016)। ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਅਸਰਦਾਇਕਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਡੀ ਟੀ ਮੀਟਰਿੰਗ (ਕੀਮਤ ₹ 55.15 ਕਰੋੜ) ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਡੀ ਟੀ ਮੀਟਰਿੰਗ (ਏ ਪੀ ਡੀ ਟੀਜ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਮ ਓ ਯੂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੈਣ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ (ਅਪ੍ਰੈਲ 2017) ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਜ਼ੋਨ ਵਿੱਚ (26,045 ਡੀ ਟੀਜ਼) ਮੁਕੰਮਲ ਡੀ ਟੀ ਮੀਟਰਿੰਗ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਜ਼ੋਨ ਵਿੱਚ (6,455 ਡੀ ਟੀਜ਼) ਲਈ ਅੰਸ਼ਕ ਡੀ ਟੀ ਮੀਟਰਿੰਗ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 32,500 ਡੀ ਟੀਜ਼ ਲਈ ਮੀਟਰਿੰਗ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਚੀ ਭੇਜੀ (ਦਸੰਬਰ 2018)। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ (ਜਨਵਰੀ 2019) ਸਤੰਬਰ 2020 ਤੱਕ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕੰਮ ਨਾਲ ਪੜਾਅਵਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਡੀ ਟੀ ਮੀਟਰਿੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਐਮ ਓ ਯੂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੀ ਓ ਆਈ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਸੀ (ਦਸੰਬਰ 2020)।

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਵੇਖਿਆ:

- ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਡੀ ਟੀ ਮੀਟਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਅੰਸ਼ਕ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਡੀ ਟੀ ਮੀਟਰਿੰਗ ਹੌਲੀ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਪੇਂਡੂ ਬਿਜਲੀਕਰਨ ਸਕੀਮਾਂ ਵਿੱਚ ਮੀਟਰਿੰਗ ਲਈ ਫੰਡ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਏ ਸਨ।
- ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਡੀ ਟੀ ਮੀਟਰਿੰਗ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਜ਼ੋਨ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਜ਼ੋਨ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉੱਚ ਘਾਟੇ ਵਾਲੇ ਬਾਰਡਰ ਜ਼ੋਨ (21.05 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਘਾਟੇ) ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਜ਼ੋਨ (19.52 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਘਾਟੇ) ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ ਘਾਟੇ ਵਾਲੇ ਜ਼ੋਨ ਸਨ। ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਨੇ ਵੀ ਬਾਰਡਰ ਜ਼ੋਨ ਦੇ ਉੱਚ ਘਾਟੇ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਡੀ ਟੀ ਮੀਟਰਿੰਗ ਦੀ ਸ਼ਿਫਾਰਸ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਕੰਪਨੀ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (ਅਪ੍ਰੈਲ/ਮਈ 2021) ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਜ਼ੋਨਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਡੀ ਟੀ ਮੀਟਰਿੰਗ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਐਮ ਓ ਯੂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਲਈ ਭੇਜੀ ਗਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ।

<sup>4</sup> ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੀ ਮਾਨੀਟਰਿੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਸੀ ਐਮ ਡੀ ਦੀ ਚੇਅਰਮੈਨਸ਼ਿਪ ਅਧੀਨ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (ਮਈ 2016) ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਵਿੱਤ), ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਵਪਾਰਕ) ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਵੰਡ) ਅਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਜਨਰੇਸ਼ਨ) ਹਨ।

ਡੀ ਟੀ ਮੀਟਰਿੰਗ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਐਮ ਓ ਯੂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵੰਡ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਘਾਟੇ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਈ।

### 3.2.3 ਓਵਰਲੋਡਡ ਸਬ-ਟਰਾਸਮਿਸ਼ਨ ਲਾਈਨਾਂ

ਇਲੈਕਟਰੀਕਲ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦਾ ਓਵਰ ਲੋਡ ਹੋਣਾ ਤਕਨੀਕੀ ਘਾਟਿਆਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ (ਜੂਨ/ਨਵੰਬਰ 2016) ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਚ ਟੈਂਸ਼ਨ/ਵਾਯੂ ਉੱਚ ਟੈਂਸ਼ਨ ਫੀਡਰਜ਼/ਮੁੱਖ ਵੰਡ ਲਾਈਨਾਂ (ਲਾਈਨਾਂ) ਕੰਡਕਟਰ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰੰਟ ਕੈਰਿੰਗ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਲੋਡਿੰਗ ਹੋਣੀਆਂ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਮੌਜੂਦਾ ਲਾਈਨਾਂ ਆਪਣੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰੰਟ ਕੈਰਿੰਗ ਕਪੈਸਟੀ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਪਾਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਲਾਈਨਾਂ ਦਾ ਵਿਭਾਜਨ/ਵਾਧਾ ਜਾਂ ਸਿਸਟਮ ਦੇ ਲੋਡ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਅੰਦਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਨਵੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 2015-20 ਦੌਰਾਨ, ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਵੰਡ ਲਾਈਨਾਂ ਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਡ 154 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 158 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਈਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਓਵਰਲੋਡ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

ਸਾਰਣੀ 3.3: ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਓਵਰਲੋਡਡ ਲਾਈਨਾਂ

ਲੜੀ ਨੰ.	ਵੇਰਵੇ	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20
1.	ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਕੁੱਲ ਲਾਈਨਾਂ	885	923	963	987	1,018
2.	ਓਵਰਲੋਡਡ ਲਾਈਨਾਂ:					
	80 ਤੋਂ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤੱਕ	33	51	70	84	66
	100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਵੱਧ	10	34	35	32	64
<b>ਕੁੱਲ ਓਵਰਲੋਡਡ ਲਾਈਨਾਂ</b>		<b>43</b>	<b>85</b>	<b>105</b>	<b>116</b>	<b>130</b>
<b>ਕੁੱਲ ਲਾਈਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ</b>		<b>4.86</b>	<b>9.21</b>	<b>10.90</b>	<b>11.75</b>	<b>12.77</b>

ਸਰੋਤ: ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਡਾਟਾ।

ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਓਵਰਲੋਡਡ ਲਾਈਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਧ ਰਹੇ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅੱਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਓਵਰਲੋਡਡ ਲਾਈਨਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ 2015-16 ਵਿੱਚ 10 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ 2019-20 ਵਿੱਚ 64 ਹੋ ਗਈ।

ਕੰਪਨੀ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (ਅਪ੍ਰੈਲ/ਮਈ 2021) ਕਿ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਡੀਲੋਡਿੰਗ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਪਦੰਡ ਸੀ ਅਤੇ ਤਾਂ ਜੋ ਲਾਈਨਾਂ ਨੂੰ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਡੀਲੋਡ ਕਰਨ ਲਈ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਵੇਂ ਗਰਿੱਡਾਂ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਲਾਈਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਨਾ। ਜਵਾਬ ਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਵਸਥਾ

ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ 11/66 ਕੇ ਵੀ ਲਾਈਨਾਂ/ਗਰਿੱਡ ਸਬ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਲੋਡ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਵਿਭਾਜਨ/ਵਾਧਾ/ਨਵੇਂ ਫੀਡਰਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

### 3.2.4 ਪੇਂਡੂ ਫੀਡਰ ਉਰਜਾ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ

ਐਮ ਓ ਯੂ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ 11 ਕੇ ਵੀ ਫੀਡਰ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਉਰਜਾ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਤੰਬਰ 2016 ਤੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਉਰਜਾ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਲਈ ਸਮਾਵਾਰ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸੰਚਾਰਨ ਅਤੇ ਵੰਡ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਸਹੀ ਅਨੁਮਾਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫੀਡਰ ਮੀਟਰ ਡਾਟਾ ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਕ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਜੋ ਬੇਧਿਆਨੇ ਹੋਈਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਮਨੁੱਖੀ ਇੰਟਰਫੇਸ ਨਾਲ ਡਾਟਾ ਡਿਲੀਵਰ ਕਰੇ।

ਪੇਂਡੂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਸਲ ਸਮਾਂ ਸਪਲਾਈ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵੰਡ ਮਾਪਦੰਡਾਂ (ਪਾਵਰ ਸਪਲਾਈ, ਆਊਟੇਜ਼ ਅਤੇ ਫੀਡਰ ਵਾਰ ਉਰਜਾ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਅਤੇ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਘਾਟਿਆਂ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ) ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਵਰ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਉਪਲੱਬਧਤਾ/ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨੀਟਰ ਕਰਨ ਲਈ ਐਮ ਓ ਪੀ ਨੇ 11 ਕੇ ਵੀ ਪੇਂਡੂ ਫੀਡਰ ਮਾਨੀਟਰਿੰਗ ਸਕੀਮ (ਆਰ ਐਫ ਐਮ ਐਸ) ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਰ ਏ ਸੀ ਸੰਚਾਰਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਡ (ਆਰ ਏ ਸੀ ਟੀ ਪੀ ਸੀ ਐਲ) ਨੂੰ ਰਾਜਾਂ/ਵੰਡ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਲਾਗੂਕਰਤਾ ਏਜੰਸੀ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ (ਅਕਤੂਬਰ 2016)। ਸਕੀਮ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੀਮਤ ਐਮ ਓ ਪੀ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਣ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਪੇਂਡੂ ਫੀਡਰ ਮੀਟਰ ਡਾਟਾ ਮੋਡਮ ਰਾਹੀਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਟਾ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਸੈਂਟਰਲ ਮੀਟਰ ਡਾਟਾ ਐਕਿਊਜ਼ੀਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ (ਐਮ ਡੀ ਏ ਐਸ) ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹੀ ਸਾਰੇ ਰਿਸੋਦਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਉਪਲਬੱਧ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਵਰ ਪੋਰਟਲ (ਐਨ ਪੀ ਪੀ) ਨਾਲ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਫੀਡਰਾਂ ਲਈ ਜਿਹੜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਚਾਰਯੋਗ ਸਨ, ਆਰ ਏ ਸੀ ਟੀ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਨੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਵਰ ਪੋਰਟਲ ਨੂੰ ਫੀਡਰ ਸੂਚਨਾ ਭੇਜਣ ਲਈ ਵੰਡ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਗੈਰ-ਸੰਚਾਰ ਵਾਲੇ ਪੇਂਡੂ/ਮਿਕਸਡ ਫੀਡਰਾਂ, ਆਰ ਏ ਸੀ ਟੀ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਨੇ 66/33 ਕੇ ਵੀ ਇਨਕਮਿੰਗ ਅਤੇ 11 ਕੇ ਵੀ ਆਊਟਗੋਇੰਗ ਫੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ।

ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰ ਏ ਸੀ ਟੀ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਨਾਲ ਅਤੇ ਜ਼ੋਨਲ ਇੰਮਪਲੀਮੈਂਟਿੰਗ ਏਜੰਸੀ (ਜੈਡ ਆਈ ਏ) ਨਾਲ ਇੱਕ ਤ੍ਰਿਪੱਖੀ ਸਮਝੌਤਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ (ਅਗਸਤ 2018)। ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 6,630 ਫੀਡਰ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ ਅਤੇ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮਾਤਰਾ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਗੋ ਲਾਈਵ ਸਥਿਤੀ ਭਾਵ ਲਗਾਤਾਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 15 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਐਮ ਡੀ ਏ ਐਸ ਨਾਲ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਫੀਡਰਾਂ ਦੀ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜ ਸਾਲ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਕੰਮ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਹਾਰਡਵੇਅਰ, ਸੋਫਟਵੇਅਰ, ਸਾਧਨ ਆਦਿ ਲਗਾਏ ਜਾਣੇ ਸਨ।



ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਰਚ 2021 ਨੂੰ ਮੀਟਰਡ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਲ ਫੀਡਰ 8,246 ਤੱਕ ਵੱਧ ਗਏ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ 7,434 (90.15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਫੀਡਰ ਆਰ ਐਫ ਐਸ ਅਧੀਨ ਮੀਟਰਡ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ 812 ਫੀਡਰਾਂ ਤੇ ਮੋਡਮ ਅਜੇ ਲਗਾਉਣੇ ਸਨ। ਅੱਗੇ, 7,434 ਫੀਡਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬੈਂਚ ਮਾਰਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਰਫ 6,277 ਫੀਡਰ (84.44 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਟਾ ਕੇਂਦਰ ਸੰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਫੀਡਰ ਉਰਜਾ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ।

ਕੰਪਨੀ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ (ਅਪ੍ਰੈਲ/ਮਈ 2021) ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੋਡਮਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਮੀਟਰ ਸਪਲਾਇਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਕੂਲ ਮੀਟਰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਜਵਾਬ ਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੰਪਨੀ ਅਨੁਕੂਲ ਮੀਟਰਾਂ ਦੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਉਪਲੱਬਧਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੋਡਮਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ।

### 3.3 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀਆਂ

#### 3.3.1 ਮਿਕਸਡ ਲੋਡ ਫੀਡਰਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਮਿਕਸਡ ਫੀਡਰਾਂ ਤੇ ਏ ਪੀ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਾਨ-ਮੀਟਰਿੰਗ

ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਦੇ ਐਮ ਓ ਯੂ ਨੇ ਮਾਰਚ 2017 ਤੱਕ ਮਿਕਸਡ ਫੀਡਰਾਂ<sup>5</sup> ਦੀ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਭੌਤਿਕ ਵੰਡ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ। ਦਸੰਬਰ 2016 ਨੂੰ, ਕੰਡੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 285 ਮਿਕਸਡ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਫੀਡਰ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਫੀਡਰਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਮੀਟਰਾਂ ਤੋਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ 24 ਘੰਟੇ ਸਪਲਾਈ ਮੁੱਹਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਿਅਰਥ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ ਸਗੋਂ ਕੰਡੀ ਖੇਤਰ ਲਈ ਏ ਪੀ ਖਪਤ ਦੇ ਸਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਵੀ ਪਈ।

ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਨੇ ਸਾਲ 2013-17 ਲਈ ਆਪਣੇ ਟੈਰਿਫ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕੰਡੀ ਖੇਤਰ ਫੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਫੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਫੀਡਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਏ ਪੀ ਮੋਟਰਾਂ ਤੇ ਮੀਟਰ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਨਵੰਬਰ 2019 ਤੱਕ 78 ਮਿਕਸਡ ਲੋਡ ਫੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਵੱਖ ਕਰਨ ਅਤੇ 193 ਫੀਡਰਾਂ ਤੇ ਸਾਰੇ ਏ ਪੀ ਮੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਮੀਟਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ (ਜੂਨ 2017)।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਗਸਤ 2020 ਤੱਕ 78 ਮਿਕਸ ਲੋਡ ਫੀਡਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਸੱਤ ਵੱਖਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ 193 ਮਿਕਸ ਲੋਡ ਫੀਡਰਾਂ ਉੱਪਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਏ ਪੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਾਂ ਤੇ ਇਕ ਵੀ ਮੀਟਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਏ ਪੀ ਮੋਟਰਾਂ ਤੇ ਮੀਟਰ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਫੀਡਰਾਂ ਦੇ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖਪਤਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਮਾਰਚ 2021 ਤੱਕ ਸਿਰਫ 37 ਫੀਡਰ ਵੱਖਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮਿਕਸਡ ਫੀਡਰ ਸੈਗਰੀਗੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ 2015-16 ਤੋਂ 2019-20 ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਕੰਡੀ

<sup>5</sup> ਮਿਕਸਡ ਫੀਡਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਖੇਤੀਬਾੜੀ (ਘਰੇਲੂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਘਰੇਲੂ) ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਏ ਪੀ ਖਪਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਲੇਮ ਕੀਤੀ ਸਬਸਿਡੀ ਦੇ ₹ 1222.13 ਕਰੋੜ ਦੀ ਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੋਝ ਪਿਆ।

ਕੰਪਨੀ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (ਮਈ 2021/ਅਗਸਤ 2021) ਕਿ 47 ਫੀਡਰਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਫੀਡਰਾਂ ਤੇ ਰਾਈਟ ਆਫ ਵੇਅ (ਆਰ ਓ ਡਬਲਿਊ) ਅਤੇ ਜੰਗਲ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਐਮ ਓ ਪੀ/ਜੀ ਓ ਆਈ ਨੇ 30 ਸਤੰਬਰ 2021 ਤੱਕ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵਧਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਫੀਡਰ ਅਲੱਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਏ ਪੀ ਖਪਤਕਾਰ ਮੀਟਰਿੰਗ ਦਾ ਕੰਮ ਇਸ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਹੈ।

### 3.3.2 ਘਰੇਲੂ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲਾਈਟਿੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ/ ਉੱਨਤ ਜੋਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਕਿਫਾਇਤੀ ਐਲ ਈ ਡੀਜ਼ (ਉਜਾਲਾ)

ਐਮ ਓ ਯੂ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਏ ਪੀ ਐਸ ਐਲ<sup>6</sup> ਘਰੇਲੂ ਕੁਸ਼ਲ ਬਿਜਲੀ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਐਲ ਈ ਡੀ ਲਾਈਟਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਡਿਮਾਂਡ ਸਾਈਡ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਲਈ ਉਪਾਅ ਕਰਨੇ ਸੀ। ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵੰਡੀਆ<sup>7</sup> ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਐਲ ਈ ਡੀ ਲਾਈਟਾਂ ਲਈ ਟੀਚੇ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਸਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:

ਸਾਰਣੀ 3.4: ਡੀ ਈ ਐਲ ਪੀ/ਉਜਾਲਾ ਅਧੀਨ ਐਲ ਈ ਡੀਜ਼ ਦੀ ਵੰਡ

(ਅੰਕੜੇ ਲੱਖ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ	ਐਲ ਈ ਡੀ ਲਾਈਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਟੀਚੇ	ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀਆਂ ਗਈਆਂ ਐਲ ਈ ਡੀ ਲਾਈਟਾਂ	ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ
2015-16	ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ	0	-
2016-17	20	0	0
2017-18	45	9.92	22.00
2018-19	55	2.40	4.36
2019-20	ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ	0.87	-
ਜੋੜ	120	13.19	10.99

ਸਰੋਤ: ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਦਾ ਐਮ ਓ ਯੂ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਉਦੈ ਪੋਰਟਲ ਤੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਡਾਟਾ।

ਕੰਪਨੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਐਲ ਈ ਡੀ ਲਾਈਟਾਂ ਦਾ ਸਿਰਫ 10.99 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੀ ਵੰਡ ਕਰ ਸਕੀ। ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਏ ਪੀ ਐਸ ਐਲ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਵਿਕਰੀ ਬਿੰਦੂ ਪ੍ਰਤੀ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਕਰੀ ਸੰਬੰਧੀ ਐਲ ਈ ਡੀ ਬੱਲਬਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਖੇਤਰਵਾਰ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਕੰਪਨੀ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬ (ਮਈ 2021/ਅਗਸਤ 2021) ਦਿੱਤਾ ਕਿ 31 ਮਾਰਚ 2021 ਤੱਕ 14.26 ਲੱਖ ਐਲ ਈ ਡੀ ਬਲਬ ਵੰਡੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਤੱਥ ਇਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਐਲ ਈ ਡੀਜ਼

<sup>6</sup> ਉਰਜਾ ਨਿਪੁੰਨਤਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਿਮਟਡ, ਨੋਇਡਾ ਦਾ ਮਤਲਬ-ਚਾਰ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ-ਐਨ ਟੀ ਪੀ ਸੀ ਲਿਮਟਡ, ਪਾਵਰ ਵਿੱਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ, ਆਰ ਏ ਸੀ ਲਿਮਟਡ ਅਤੇ ਪਾਵਰ ਗਰਿਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਡ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਉੱਦਮ ਵਜੋਂ ਪਾਵਰ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਉਤਸਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਐਨਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼

<sup>7</sup> ਰਿਆਇਤੀ ਦਰਾਂ ਤੇ।

ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਟੀਚੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ, ਪੰਜ ਸਾਲ ਬੀਤਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਰਿਹਾ।

### 3.3.3 ਸਮਾਰਟ ਗਰਿਡ ਪਾਇਲਟ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨਾ

ਐਮ ਓ ਯੂ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੈੱਟਵਰਕ ਮਜ਼ਬੂਤੀਕਰਨ, ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਫੀਡਬੈਕ ਸੁਧਾਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਵੇਗੀ।

ਐਮ ਓ ਪੀ, ਜੀ ਓ ਆਈ ਨੇ ਪਾਵਰ ਉਪਲੱਬਧਤਾ ਵਧਾਉਣ, ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਸਸਟੇਨੇਬਲ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਧੀਆ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਇਲਟ ਸਮਾਰਟ ਗਰਿਡ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈਕੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਮਾਰਟ ਗਰਿਡ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ (2010)। ਪਾਇਲਟ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ, ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਸਮੇਤ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 14 ਰਾਜ ਇਕਾਈਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ (2012)। ਐਮ ਓ ਪੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ₹ 10.11 ਕਰੋੜ ਦੀ ਲਾਗਤ ਤੇ ਅੱਠ ਫੀਡਬੈਕ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿਤੀ (ਅਗਸਤ 2013) ਜਿਸ ਦਾ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜੀ ਓ ਆਈ ਨੇ ਯੋਗਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਕਰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ।

ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸਮਾਰਟ ਗਰਿਡ ਪਾਇਲਟ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ₹ 8.17 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿਤਾ (ਅਪ੍ਰੈਲ 2015) ਜੋ ਅਕਤੂਬਰ 2016 ਤੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੰਮ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੰਮ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਮੀਟਰਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਬਰਾਂਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਪਲਾਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੀਟਰ ਦਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਪਹਿਲਾ ਬਰਾਂਡ ਲੈਬ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਫੇਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ (ਅਕਤੂਬਰ 2016)। ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਕੰਮ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਦੂਜੇ ਬਰਾਂਡ ਦੇ ਮੀਟਰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ (ਮਈ 2017)। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਮੀਟਰਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਬਰਾਂਡਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ (ਅਗਸਤ 2017)। ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਕੋਰਟ ਕੇਸ ਫਾਇਲ ਕੀਤਾ (ਅਗਸਤ 2017) ਅਤੇ ਤੱਦ, ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ (ਸਤੰਬਰ 2017) ਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਰਬੀਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਿਆ (ਅਕਤੂਬਰ 2017)। ਆਰਬੀਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਵਾਰਡ ਦਿੱਤਾ (ਦਸੰਬਰ 2018) ਕਿ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੇ ਮੀਟਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਬਰਾਂਡ ਦੇ ਸਮਾਰਟ ਉਰਜਾ ਮੀਟਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਜਿਲ੍ਹਾ ਕੋਰਟ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ਚਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ (ਮਈ 2021)।

ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸਮਾਰਟ ਗਰਿਡ ਪਾਇਲਟ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਮਾਰਚ 2018 ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਐਮ ਓ ਪੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵੀ ਭੇਜਿਆ ਸੀ (ਅਕਤੂਬਰ 2017)। ਪ੍ਰੰਤੂ, ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਕਰਕੇ ਐਮ ਓ ਪੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ (ਦਸੰਬਰ 2018)। ਜੀ ਓ ਆਈ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ₹ 89.50 ਲੱਖ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ (ਦਸੰਬਰ 2018)।

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਠੇਕਾ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਣਉਚਿੱਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਰਣ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਜੀ ਓ ਆਈ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਛੱਡਣ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਠੇਕਾ ਸਮਾਪਤੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਖਰਚੇ ਅਧੀਨ ਬਕਾਇਆ ₹ 1.72 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਬਚਣਯੋਗ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਸਹਿਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਅੱਗੇ, ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਰੱਦ ਹੋਣ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵੰਡ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨੂੰ ਸਮਾਰਟ ਗਰਿਡ ਦੇ ਨਵੇਂ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਗਵਾਉਣਾ ਪਿਆ।

ਕੰਪਨੀ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (ਅਪ੍ਰੈਲ/ਮਈ 2021) ਕਿ ਮੀਟਰ ਦੀ ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ, ਕੰਮ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਸੀ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਜਵਾਬ ਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਖੁਦ ਵਰਕ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੀਟਰਾਂ ਦੀ ਬਦਲਵੀ ਬਣਤਰ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਸੀ।

### 3.4 ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ

#### 3.4.1 ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਡਿਸਕਾਮ ਪੱਧਰ ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ

ਐਮ ਓ ਯੂ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੀ ਓ ਪੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿੱਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸੀ ਐਮ ਡੀ ਨੇ ਵੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ:

(i) ਜੀ ਓ ਪੀ ਨੇ ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਪਾਵਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਅਧੀਨ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਇਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਜੋ ਅਧੀਨ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਆਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਸਮੇਤ, ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਇਕ ਸਟੇਟ ਲੈਵਲ ਮਾਨੀਟਰਿੰਗ ਕਮੇਟੀ (ਐਸ ਐਲ ਐਮ ਸੀ) ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ (ਜੂਨ 2016)। ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਐਸ ਐਲ ਐਮ ਸੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਸਮੇਂ-ਸੀਮਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧੀ ਸੰਬੰਧੀ ਐਸ ਐਲ ਐਮ ਸੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਮੀਲ ਪੱਥਰਾਂ/ਟੀਚਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ/ਅਮਲ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦੌਰਾਨ ਐਸ ਐਲ ਐਮ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਸ ਐਲ ਐਮ ਸੀ ਨੇ 2016-17 ਵਿੱਚ ਚਾਰ, 2017-18 ਦੌਰਾਨ ਤਿੰਨ, 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਦੋ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ 2019-20 ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਸ ਐਲ ਐਮ ਸੀ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਸੋਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ/ਟੀਚਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਸੋਧਮਈ ਉਪਾਅ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਅੱਗੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਐਸ ਐਲ ਐਮ ਸੀ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਤੇ ਕੋਈ ਐਕਸ਼ਨ ਟੇਕਨ ਨੋਟ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

(ii) ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਇਸਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ ਐਮ ਡੀ ਦੀ ਚੇਅਰਮੈਨਸ਼ਿਪ ਅਧੀਨ ਇਕ ਕੰਪਨੀ ਲੈਵਲ ਮਾਨੀਟਰਿੰਗ ਕਮੇਟੀ (ਸੀ ਐਲ ਐਮ ਸੀ) ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ (ਮਈ 2016)। ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਸੀ ਐਲ ਐਮ ਸੀ ਦੇ ਗਠਨ

ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਇਕ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਸਮੀਖਿਆ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਪ੍ਰੰਤੂ, ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ/ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਸਮੇਂ-ਸੀਮਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ ਐਲ ਐਮ ਸੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਮੀਲ ਪੱਥਰ/ਟੀਚਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸੀ ਐਲ ਐਮ ਸੀ ਵੱਲੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ/ ਸਕੀਮ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੀ ਐਲ ਐਮ ਸੀ ਨੇ 2016-17 ਦੌਰਾਨ ਦੋ ਮੀਟਿੰਗਾਂ, 2017-18 ਅਤੇ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਨਹੀਂ ਅਤੇ 2019-20 ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਸੀ ਐਲ ਐਮ ਸੀ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੀ ਐਲ ਐਮ ਸੀ ਨੇ ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਦੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ/ਟੀਚਿਆਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਸੀ ਐਲ ਐਮ ਸੀ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਦੇ ਸੋਧਣੀ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਅੱਗੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸੀ ਐਲ ਐਮ ਸੀ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਟੇਕਨ ਨੋਟ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਸਨ।

ਕੰਪਨੀ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਅਪ੍ਰੈਲ/ਮਈ 2021) ਕਿ ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਤਿਆਗੀ ਅਤੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਪੱਧਰ ਤੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬ ਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਉਦੈ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ।

#### 3.4.2 ਉਦੈ ਡੈਸ਼ਬੋਰਡ ਤੇ ਗਲਤ ਆਂਕੜਾ ਅਪਲੋਡਿੰਗ

ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿੱਤੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਜੀ ਓ ਆਈ ਨੂੰ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਦੈ ਡੈਸ਼ ਬੋਰਡ (ਇਕ ਵੈਬ ਪੋਰਟਲ) ਉੱਤੇ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਅਧਾਰ ਤੇ ਤਿਆਗੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਫਾਰਮੇਟਾਂ ਵਿੱਚ ਆਂਕੜੇ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤੇ। ਉਦੈ ਡੈਸ਼ਬੋਰਡ ਤੇ ਅੱਪਲੋਡ ਕੀਤੇ ਆਂਕੜੇ ਅਤੇ ਐਮ ਓ ਯੂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਿਆ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤੇ ਆਂਕੜੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਗਲਤ ਸੀ:

- (i) ਫੀਡਰਾਂ ਦੀ ਟੀਚੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਡੈਸ਼ਬੋਰਡ ਉੱਤੇ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਂਕੜਾ ਗਲਤ ਸੀ। ਡੈਸ਼ਬੋਰਡ ਦਰਸਾ ਰਿਹਾ (ਮਾਰਚ 2020) ਸੀ ਕਿ 276 ਫੀਡਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 246 ਫੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਰਾ 3.3.1 ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਟੀਚਾ 78 ਮਿਕਸਡ ਲੋਡ ਫੀਡਰ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ 193 ਮਿਕਸਡ ਫੀਡਰਾਂ ਉੱਤੇ ਮੀਟਰਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਕੰਡੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੱਤ ਫੀਡਰਾਂ (ਅਗਸਤ 2020 ਤੱਕ) ਨੂੰ ਵੰਡ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮਾਰਚ 2018 ਤੋਂ ਡੈਸ਼ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਟੀਚਾ (276) ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ (246) ਦੋਵੇਂ ਆਂਕੜੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਾਰਚ 2021 ਤੱਕ ਉਦੈ ਡੈਸ਼ਬੋਰਡ ਨੇ 248 ਫੀਡਰਾਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵੰਡ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦਿਖਾਈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸਲ ਤਰੱਕੀ 37 ਫੀਡਰਾਂ ਦੀ ਸੀ।
- (ii) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਰਾ 3.3.2 ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਘਰੇਲੂ ਨਿਪੁੰਨਤਾ ਲਾਈਟਿੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਧੀਨ ਐਲ ਈ ਡੀ ਬੱਲਬਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ, ਐਮ ਓ ਯੂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿੱਥੀ ਗਈ ਵੰਡ 120 ਲੱਖ ਸੀ ਜੋ 2016-17 (20 ਲੱਖ), 2017-18 (45 ਲੱਖ) ਅਤੇ 2018-19

(55 ਲੱਖ) ਫੈਲੀ ਸੀ। ਉਦੈ ਡੈਸ਼ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਟੀਚਾ 2016-17 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ 'ਸਿਫਰਾਂ' ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕੰਪਨੀ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ (ਅਪ੍ਰੈਲ/ਮਈ 2021) ਕਿ ਫੀਡਰ ਵੰਡ ਕਰਨ ਦੇ ਆਂਕੜੇ ਉਦੈ ਡੈਸ਼ਬੋਰਡ ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਐਲ ਈ ਡੀ ਬਲਬਾਂ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪਡੇਟ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਮਾਮਲਾ ਉਦੈ ਸੈੱਲ ਕੋਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਂਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪਡੇਟ ਕਰਨਾ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਹੈ (ਜੂਨ 2021)।

**ਅਧਿਆਇ-IV**  
**ਸਿੱਟਾ ਅਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ**





4.1 ਸਿੱਟਾ

ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸਕੀਮ ਦੇ ਲਾਗੂਕਰਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਐਮ ਓ ਯੂ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਬਦਲਾਵ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਐਮ ਓ ਯੂ ਵਿੱਚ ਸੋਚੇ ਗਏ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਮਾਪਦੰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ:

ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਐਮ ਓ ਯੂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ 75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਅਤੇ ਇਕਵਟੀ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਣ ਵਜੋਂ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਐਮ ਓ ਯੂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਪੂਰੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਇਕਵਟੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਕੀ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ, ਬੈਂਕਾਂ/ਐਫ ਆਈਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਰਿਆਇਤੀ ਕਰਜ਼ੇ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਾਂਡਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਨਾ ਤਾਂ ਬਾਂਡ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਰਾਂ ਵਾਲੇ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਸਕੀ।

ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕਵਟੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੰਪਨੀ ਉਦੈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਕੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਅਤੇ ਸਤੰਬਰ 2015 ਤੋਂ ਮਾਰਚ 2020 ਤੱਕ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਐਮ ਓ ਯੂ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਮਾਹੀ ਅਧਾਰ ਤੇ ਐਫ ਸੀ ਏ ਸਰਚਾਰਜ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਕਾਰਨ ਸਾਲਾਨਾ ਅਧਾਰ ਤੇ ਲਗਾਉਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਵਸੂਲੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੇ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ।

2015-16 ਤੋਂ 2020-21 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਟੈਰਿਫ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜ਼ਾਰੀ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਤਿਅੰਤ ਦੇਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਧੇ ਹੋਏ ਟੈਰਿਫ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ।

ਕੰਪਨੀ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਮਾਨਤ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਔਸਤਨ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਔਸਤਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀ।

ਕੰਪਨੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਖਾਂ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਖਰੀਦ ਬਿਲਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੇਰ ਨਾਲ ਅਦਾਇਗੀ ਸਰਚਾਰਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅੱਗੇ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਪਾਵਰ ਡ੍ਰਾਅਲ ਸੈਡਿਊਅਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਡੈਵੀਏਟ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸਨੇ ਡੈਵੀਏਸ਼ਨ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਨੇ ਇਹ ਖਰਚੇ ਇਸ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਾ-ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਨਾ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਵਾਧੂ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਦੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਟੀਚੇ, ਸਮੁੱਚੇ ਬਿਲਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਡੀ ਐਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦਫਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੀ।

ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ 2015-16 ਤੋਂ 2019-20 ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਿਆਗੀ ਸੋਧ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲਾਗਤ ਸਮਾਯੋਜਨ (ਐਫ ਸੀ ਏ) ਸਰਚਾਰਜ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਬਕਾਇਆ ਰਾਸ਼ੀ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਬਿੱਲ ਕੀਤਾ।

ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਸਮੇਤ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਕੁਤਾਹੀ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਐਮ ਓ ਯੂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਬਕਾਏ ਮਾਰਚ 2016 ਤੱਕ ਅਦਾ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਪ੍ਰੰਤੂ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਕਾਏ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਕੰਪਨੀ ਈ ਐਸ ਆਈ ਐਮ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ (ਜੀ ਓ ਪੀ) ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਸਬਸਿਡੀ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਅਤੇ ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਬਕਾਇਆ ਸਬਸਿਡੀ ਸਾਲ ਦਰ ਸਾਲ ਵੱਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਬਸਿਡੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਘਾਟੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਬਸਿਡੀ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਬਲਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਾਧੂ ਸਬਸਿਡੀ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ।

ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਵਾਧੂ ਬਿਜਲੀ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸਨੇ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਨੂੰ ਠੇਕਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸਮੱਰਥਾਵਾਂ ਲਈ ਸਥਿਰ ਸਮੱਰਥਾਵਾਂ ਖਰਚੇ ਅਦਾ ਕੀਤੇ।

ਕੰਪਨੀ ਐਮ ਓ ਯੂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਜਿਵੇਂ ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰਿੰਗ, ਡੀ ਟੀ ਮੀਟਰਿੰਗ, ਫੀਡਰ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਆਦਿ।

ਮਾਨੀਟਰਿੰਗ ਵਿਧੀ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਕੀਮਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪੋਰਟਲ ਤੇ ਸਹੀ ਡਾਟਾ ਅਪਲੋਡ ਕਰਨਾ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

## 4.2 ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ

ਇਸ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਹਨ:

ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਬਾਕੀ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਰਾਂ ਵਾਲੇ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਉਦੈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਰਹੇ ਰੁਝਾਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਜਾਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਲਈ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤਿਆਗੀ ਸੋਧ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਲਣ ਲਾਗਤ ਸਮਾਯੋਜਨ (ਐਫ ਸੀ ਏ) ਦੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਤੇ ਸਹੀ ਬਿਲਿੰਗ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਐਫ ਸੀ ਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ/ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਜਵਾਬ ਦੇ ਕੇ ਟੈਰਿਫ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਔਸਤ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਔਸਤਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂਬੱਧ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕਾਂ ਤੱਕ ਬਿਜਲੀ ਖਰੀਦ ਬਿਲਾਂ ਦੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕੰਪਨੀ ਪਾਵਰ ਡ੍ਰਾਅਲ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦਾ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੇ ਕਿ ਡੈਵੀਏਸ਼ਨ ਘੱਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਤਾਂ ਜੋ ਡੈਵੀਏਸ਼ਨ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਦੇ ਘਾਟੇ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਟੀਚੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਗਰਾਹੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਮੋਨੀਟਰਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਸਮੇਤ ਬਿਜਲੀ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

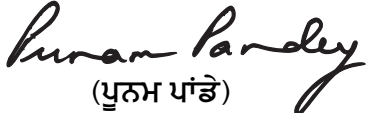
ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸਬਸਿਡੀ ਟੈਰਿਫ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਬਸਿਡੀ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਰਥਾ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਸਮੱਰਥਾ ਸਰਚਾਰਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਹੋਰ ਲਾਭਕਾਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਾਧੂ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਐਮ ਓ ਯੂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰਿੰਗ, ਫੀਡਰ ਵੰਡ ਕਰਨ, ਡੀ ਟੀ ਮੀਟਰਿੰਗ ਆਦਿ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।


ਸਕੀਮ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੋਰਟਲ ਤੇ ਸਹੀ ਅੰਕੜਾ ਅਪਲੋਡ ਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੋਨੀਟਰਿੰਗ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ  
ਮਿਤੀ: 22 ਫਰਵਰੀ 2022

  
(ਪੂਨਮ ਪਾਂਡੇ)  
ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾਕਾਰ (ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ),  
ਪੰਜਾਬ

ਪ੍ਰਤੀ ਹਸਤਾਖਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ  
ਮਿਤੀ: 25 ਫਰਵਰੀ 2022

  
(ਗਿਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਮੁਰਮੂ)  
ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਅਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ



ਅਨੁਲੱਗ



**ਅਨੁਲੱਗ - 1**  
(ਪੈਰਾ ਨੰ. 2.4.1 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ 2015-16 ਤੋਂ 2019-20 ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਵਿਵਰਣੀ

ਲੜੀ ਨੰ.	ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦਾ ਨਾਂ	2015-16			2016-17			2017-18			2018-19			2019-20		
		ਟੀਚੇ	ਅਸਲ	ਕਮੀ	ਟੀਚੇ	ਅਸਲ	ਕਮੀ	ਟੀਚੇ	ਅਸਲ	ਕਮੀ	ਟੀਚੇ	ਅਸਲ	ਕਮੀ	ਟੀਚੇ	ਅਸਲ	ਕਮੀ
1	ਅਬੋਹਰ	27.30	29.95	2.65	25.28	26.69	1.41	23.70	21.14	-2.56	22.95	20.85	-2.10	14.00	29.62	15.62
2	ਅੱਡਾ ਦਾਖਾ	7.12	12.06	4.94	6.98	9.71	2.73	6.84	9.26	2.42	6.70	8.13	1.43	14.00	8.48	-5.52
3	ਅਗਰ ਨਗਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ	14.36	10.91	-3.45	13.65	8.73	-4.92	12.96	5.58	-7.38	12.32	6.23	-6.09	14.00	12.72	-1.28
4	ਅਹਿਮਦਗੜ੍ਹ	10.42	10.28	-0.14	9.90	14.09	4.19	9.70	10.43	0.73	9.51	12.13	2.62	14.00	8.77	-5.23
5	ਅਜਨਾਲਾ	39.85	28.20	-11.65	36.85	32.87	-3.98	34.11	35.40	1.29	33.47	37.82	4.35	14.00	46.28	32.28
6	ਅਮਲੋਹ	6.10	6.98	0.88	5.98	6.68	0.70	5.86	6.01	0.15	5.75	6.22	0.47	14.00	7.16	-6.84
7	ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ	5.05	17.32	12.27	4.99	2.88	-2.11	4.93	<b>-2.74</b>	-7.67	4.87	-10.13	-15.00	14.00	5.67	-8.33
8	ਬਾਦਲ	40.05	36.05	-4.00	37.25	36.47	-0.78	34.63	26.35	-8.28	33.89	30.34	-3.55	14.00	32.19	18.19
9	ਬਾਘਾਪੁਰਾਣਾ	22.62	27.87	5.25	21.10	29.44	8.34	20.14	34.1	13.96	19.41	30.65	11.24	14.00	33.66	19.66
10	ਬੰਗਾ	12.15	15.39	3.24	11.54	11.19	-0.35	10.97	12.35	1.38	10.42	11.67	1.25	14.00	13.49	-0.51
11	ਬਰਨਾਲਾ ਸ਼ਹਿਰ	17.51	17.29	-0.22	16.46	20.27	3.81	15.47	18.22	2.75	14.75	17.39	2.64	14.00	20.56	6.56
12	ਬਰਨਾਲਾ ਸਬ-ਅਰਬਨ	17.96	17.85	-0.11	16.86	20.88	4.02	15.59	18.56	2.97	14.85	17.90	3.05	14.00	18.58	4.58
13	ਬਟਾਲਾ ਸ਼ਹਿਰ	26.70	26.22	-0.48	25.10	21.64	-3.46	24.17	19.93	-4.24	23.57	16.78	-6.79	14.00	17.97	3.97
14	ਬਟਾਲਾ ਸਬ-ਅਰਬਨ	35.67	28.63	-7.04	33.36	27.14	-6.22	31.58	26.95	-4.63	30.89	26.08	-4.81	14.00	29.44	15.44
15	ਬਠਿੰਡਾ ਸ਼ਹਿਰ	8.77	11.32	2.55	8.60	11.85	3.25	8.43	7.70	-0.73	8.26	8.44	0.18	14.00	12.38	-1.62
16	ਬਠਿੰਡਾ ਸਬ-ਅਰਬਨ	31.20	30.38	-0.82	29.92	24.62	-5.30	27.45	23.94	-3.51	26.71	27.37	0.66	14.00	28.04	14.04
17	ਭਗਤਾ ਭਾਈ ਕਾ	27.85	22.94	-4.91	26.77	21.48	-5.29	24.79	30.43	5.64	24.01	28.35	4.34	14.00	30.69	16.69
18	ਭਿੱਖੀਵਿੰਡ	38.26	40.33	2.07	34.89	22.26	-12.63	31.58	<b>49.47</b>	17.89	30.82	46.66	15.84	14.00	<b>57.65</b>	43.65
19	ਭੋਗਪੁਰ	9.43	10.18	0.75	9.24	8.51	-0.73	9.05	10.08	1.03	8.87	11.73	2.86	14.00	11.98	-2.02

20	ਬੁਢਲਾਡਾ	16.16	13.78	-2.38	15.19	16.41	1.22	14.28	15.97	1.69	13.56	16.29	2.73	14.00	16.07	2.07
21	ਸ਼ਹਿਰ ਕੇਂਦਰੀ ਲੁਧਿਆਣਾ	9.51	10.46	0.95	9.32	6.52	-2.80	9.13	5.56	-3.57	8.95	6.51	-2.44	14.00	6.64	-7.36
22	ਸ਼ਹਿਰ ਸਰਕਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	17.20	18.77	1.57	16.17	17.42	1.25	15.20	15.62	0.42	14.69	12.94	-1.75	14.00	13.54	-0.46
23	ਸ਼ਹਿਰ ਸੁਨਾਮ	15.19	15.35	0.16	14.28	17.36	3.08	13.57	16.02	2.45	12.89	17.44	4.55	14.00	15.84	1.84
24	ਸੀ ਐਮ ਸੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਲੁਧਿਆਣਾ	6.70	4.89	-1.81	6.56	5.83	-0.73	6.43	3.05	-3.38	6.30	-1.21	-7.51	14.00	3.99	-10.01
25	ਦਸੂਹਾ	7.95	10.85	2.90	7.79	8.73	0.94	7.64	11.43	3.79	7.49	10.23	2.74	14.00	16.94	2.94
26	ਧਾਰੀਵਾਲ ਡਿਵੀਜ਼ਨ	20.23	20.45	0.22	19.51	21.47	1.96	18.50	22.22	3.72	17.75	21.70	3.95	14.00	25.01	11.01
27	ਧੂਰੀ	16.86	16.79	-0.07	15.68	14.88	-0.80	14.90	15.42	0.52	14.15	12.34	-1.81	14.00	15.59	1.59
28	ਧਿੜਬਾ	11.99	10.87	-1.12	11.39	11.49	0.10	10.82	13.62	2.80	10.28	13.25	2.97	14.00	13.99	-0.01
29	ਦੌਰਾਹਾ	6.47	5.35	-1.12	6.34	8.13	1.79	6.22	5.03	-1.19	6.09	4.54	-1.55	14.00	9.37	-4.63
30	ਪੂਰਬੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	23.46	22.08	-1.38	22.20	23.23	1.03	21.02	21.53	0.51	20.22	24.86	4.64	14.00	13.21	-0.79
31	ਪੂਰਬੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਜਲੰਧਰ	10.71	7.59	-3.12	10.18	14.08	3.90	9.67	7.27	-2.40	9.48	4.32	-5.16	14.00	6.65	-7.35
32	ਇਸਟੇਟ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਲੁਧਿਆਣਾ	5.42	5.93	0.51	5.31	3.00	-2.31	5.20	5.43	0.23	5.10	3.42	-1.68	14.00	4.64	-9.36
33	ਫਰੀਦਕੋਟ	20.77	21.25	0.48	19.11	20.61	1.50	18.12	14.93	-3.19	17.66	15.57	-2.09	14.00	14.45	0.45
34	ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ	22.56	19.17	-3.39	21.25	20.05	-1.20	20.03	15.50	-4.53	19.52	18.13	-1.39	14.00	17.28	3.28
35	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ	16.51	18.57	2.06	15.52	19.94	4.42	14.59	17.42	2.83	13.86	20.31	6.45	14.00	24.72	10.72
36	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਸਬ-ਅਰਬਨ	16.41	22.55	6.14	15.43	20.29	4.86	14.50	16.79	2.29	13.78	21.09	7.31	14.00	26.88	12.88
37	ਫੋਲਕ ਪੁਆਇੰਟ ਲੁਧਿਆਣਾ	3.25	0.37	-2.88	3.19	3.06	-0.13	3.12	2.57	-0.55	3.06	5.44	2.38	14.00	1.74	-12.26
38	ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ	14.92	15.05	0.13	14.17	24.99	10.82	13.46	32.32	18.86	12.79	33.55	20.76	14.00	40.38	26.38
39	ਗਿੱਦੜਬਾਹਾ	31.40	30.25	-1.15	29.26	23.73	-5.53	27.52	24.37	-3.15	26.82	28.42	1.60	14.00	27.14	13.14
40	ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ	3.64	3.20	-0.44	3.61	3.54	-0.07	3.58	0.95	-2.63	3.54	-2.12	-5.66	14.00	-8.00	-22.00
41	ਗੋਰਾਇਆ	11.32	11.69	0.37	10.75	11.22	0.47	10.21	11.62	1.41	9.70	11.73	2.03	14.00	12.52	-1.48
42	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ	16.79	17.22	0.43	15.78	13.65	-2.13	14.84	12.07	-2.77	14.10	13.62	-0.48	14.00	15.78	1.78



43	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ	12.10	8.77	-3.33	11.50	9.01	-2.49	10.92	10.60	-0.32	10.38	6.64	-3.74	14.00	10.34	-3.66
44	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਸਬ-ਅਰਬਨ	6.23	4.84	-1.39	6.10	2.25	-3.85	5.98	4.01	-1.97	5.86	4.27	-1.59	14.00	5.12	-8.88
45	ਜਗਰਾਂਓ	14.63	13.29	-1.34	13.89	13.47	-0.42	13.20	16.14	2.94	12.54	14.71	2.17	14.00	17.99	3.99
46	ਜਲਾਲਾਬਾਦ	29.05	30.74	1.69	27.52	32.11	4.59	26.01	32.14	6.13	25.57	31.22	5.65	14.00	39.98	25.98
47	ਜੰਡਿਆਲਾ ਗੁਰੂ	14.40	20.20	5.80	13.68	14.69	1.01	13.00	17.64	4.64	12.35	17.60	5.25	14.00	20.98	6.98
48	ਜਨਤਾ ਨਗਰ ਲੁਧਿਆਣਾ	14.06	16.52	2.46	13.36	8.27	-5.09	12.69	7.10	-5.59	12.05	6.08	-5.97	14.00	7.89	-6.11
49	ਕਪੂਰਥਲਾ ਸ਼ਹਿਰ	13.03	13.79	0.76	12.38	14.83	2.45	11.76	11.33	-0.43	11.17	12.16	0.99	14.00	14.14	0.14
50	ਕਪੂਰਥਲਾ ਸਬ-ਅਰਬਨ	19.03	13.95	-5.08	18.70	12.23	-6.47	17.63	12.59	-5.04	16.94	15.46	-1.48	14.00	11.29	-2.71
51	ਕਰਤਾਰਪੁਰ	13.74	13.62	-0.12	13.05	5.96	-7.09	12.40	7.50	-4.90	11.78	12.59	0.81	14.00	9.69	-4.31
52	ਖੰਨਾ	10.82	11.49	0.67	10.28	9.46	-0.82	9.76	8.31	-1.45	9.57	5.47	-4.10	14.00	6.42	-7.58
53	ਕੋਟਪੁਰਾ	13.93	15.71	1.78	13.24	18.15	4.91	12.58	13.60	1.02	11.95	11.00	-0.95	14.00	14.74	0.74
54	ਲਾਲਕੁੜ	6.23	5.87	-0.36	6.11	4.88	-1.23	5.99	9.40	3.41	5.87	7.59	1.72	14.00	7.59	-6.41
55	ਲੱਲਤੋਂ ਕਲ੍ਹਾਂ	8.72	10.17	1.45	8.55	12.69	4.14	8.38	8.79	0.41	8.21	10.26	2.05	14.00	10.37	-3.63
56	ਲਹਿਰਾਗਾਗਾ	21.02	19.74	-1.28	20.12	24.65	4.53	20.08	26.49	6.41	19.55	30.61	11.06	14.00	27.65	13.65
57	ਮਹਿਲਪੁਰ	8.75	9.69	0.94	8.58	22.19	13.61	8.40	26.21	17.81	8.24	25.04	16.80	14.00	29.04	15.04
58	ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ	14.17	10.85	-3.32	13.46	7.47	-5.99	12.79	7.93	-4.86	12.15	6.14	-6.01	14.00	8.18	-5.82
59	ਮਲੋਟ	37.55	<b>43.60</b>	6.05	35.25	42.57	7.32	32.41	41.53	9.12	31.65	43.83	12.18	14.00	49.38	35.38
60	ਮਾਨਸਾ	15.53	19.96	4.43	14.60	17.08	2.48	13.87	16.38	2.51	13.17	15.48	2.31	14.00	14.01	0.01
61	ਮੌੜ	12.21	15.39	3.18	11.60	13.92	2.32	11.02	14.52	3.50	10.47	13.63	3.16	14.00	9.21	-4.79
62	ਮਾਡਲ ਟਾਊਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨ, ਜਲੰਧਰ	15.12	14.39	-0.73	14.21	9.09	-5.12	13.50	9.61	-3.89	12.83	<b>-13.83</b>	-26.66	14.00	8.08	-5.92
63	ਮਾਡਲ ਟਾਊਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ	12.60	12.79	0.19	11.97	12.41	0.44	11.37	11.99	0.62	10.80	4.64	-6.16	14.00	10.28	-3.72
64	ਮੋਗਾ ਸ਼ਹਿਰ	14.36	13.05	-1.31	13.64	18.31	4.67	12.96	16.66	3.70	12.31	17.95	5.64	14.00	19.72	5.72
65	ਮੋਗਾ ਸਬ-ਅਰਬਨ	10.32	13.57	3.25	9.80	14.37	4.57	9.61	14.18	4.57	9.42	11.71	2.29	14.00	13.03	-0.97
66	ਮੋਹਾਲੀ	6.60	7.58	0.98	6.47	-0.42	-6.89	6.34	-0.47	-6.81	6.21	3.48	-2.73	14.00	1.22	-12.78
67	ਮੋਰਿੰਡਾ	15.36	15.02	-0.34	14.44	15.46	1.02	13.72	16.82	3.10	13.03	15.77	2.74	14.00	20.16	6.16

68	ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ	21.45	23.35	1.90	19.73	21.91	2.18	18.55	20.12	1.57	17.82	21.05	3.23	14.00	22.86	8.86
69	ਮੁਕੇਰੀਆਂ	9.90	12.81	2.91	9.70	<b>-4.09</b>	-13.79	9.51	2.47	-7.04	9.32	0.65	-8.67	14.00	4.13	-9.87
70	ਨਾਭਾ	13.06	12.82	-0.24	12.41	12.67	0.26	11.79	11.34	-0.45	11.20	13.18	1.98	14.00	10.74	-3.26
71	ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ	12.67	11.69	-0.98	12.03	9.33	-2.70	11.43	10.70	-0.73	10.86	9.49	-1.37	14.00	16.32	2.32
72	ਨਕੋਦਰ ਸ਼ਹਿਰ	14.95	13.43	-1.52	14.20	18.73	4.53	13.49	17.32	3.83	12.82	19.86	7.04	14.00	19.47	5.47
73	ਨਕੋਦਰ ਸਬ-ਅਰਬਨ	14.14	17.30	3.16	13.43	13.88	0.45	12.76	13.68	0.92	12.12	14.49	2.37	14.00	15.62	1.62
74	ਪਠਾਨਕੋਟ ਸ਼ਹਿਰ	19.96	22.75	2.79	19.10	15.08	-4.02	18.44	14.78	-3.66	17.68	16.45	-1.23	14.00	<b>-10.65</b>	-24.65
75	ਪਟਿਆਲਾ ਪੂਰਬੀ	13.72	12.58	-1.14	13.04	20.48	7.44	12.38	18.44	6.06	11.76	23.33	11.57	14.00	21.70	7.70
76	ਪਟਿਆਲਾ ਸਬ-ਅਰਬਨ	11.67	12.27	0.60	11.09	12.13	1.04	10.53	14.08	3.55	10.01	15.76	5.75	14.00	11.43	-2.57
77	ਪਟਿਆਲਾ ਪੱਛਮੀ	6.78	<b>-6.08</b>	-12.86	6.64	5.29	-1.35	6.51	4.47	-2.04	6.38	9.98	3.60	14.00	14.70	0.70
78	ਪਾਤੜਾਂ	20.50	21.61	1.11	19.44	29.47	10.03	18.34	31.16	12.82	17.80	34.86	17.06	14.00	27.24	13.24
79	ਪੱਟੀ	36.60	41.54	4.94	33.45	23.57	-9.88	31.65	49.20	17.55	30.85	<b>49.92</b>	19.07	14.00	53.72	39.72
80	ਫਗਵਾੜਾ	9.75	8.96	-0.79	9.55	18.50	8.95	9.36	8.79	-0.57	9.17	9.09	-0.08	14.00	13.86	-0.14
81	ਰਾਏਕੋਟ	18.64	20.31	1.67	17.95	19.37	1.42	16.47	16.61	0.14	15.78	14.89	-0.89	14.00	17.22	3.22
82	ਰਾਜਪੁਰਾ	11.94	11.84	-0.10	11.34	5.02	-6.32	10.77	8.42	-2.35	10.23	6.12	-4.11	14.00	8.28	-5.72
83	ਰਈਆ	9.59	18.11	8.52	9.40	11.82	2.42	9.21	17.79	8.58	9.03	18.54	9.51	14.00	20.96	6.96
84	ਰੂਪ ਨਗਰ	5.09	7.53	2.44	5.05	7.92	2.87	5.01	8.42	3.41	4.97	8.45	3.48	14.00	9.94	-4.06
85	ਸਮਾਣਾ	14.87	14.53	-0.34	14.13	17.02	2.89	13.42	12.30	-1.12	12.75	18.47	5.72	14.00	16.12	2.12
86	ਸਮਰਾਲਾ	6.58	10.47	3.89	6.45	6.78	0.33	6.32	6.59	0.27	6.20	7.53	1.33	14.00	9.11	-4.89
87	ਸੰਗਰੂਰ	12.22	12.84	0.62	11.61	9.00	-2.61	11.03	14.49	3.46	10.48	13.27	2.79	14.00	11.26	-2.74
88	ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ	19.99	20.37	0.38	18.79	16.22	-2.57	17.67	17.57	-0.10	16.91	18.31	1.40	14.00	17.55	3.55
89	ਸਰਹਿੰਦ	5.19	7.55	2.36	5.08	6.79	1.71	4.98	8.10	3.12	4.88	10.71	5.83	14.00	9.64	-4.36
90	ਸਬ-ਅਰਬਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	38.81	31.64	-7.17	35.35	35.78	0.43	33.08	34.21	1.13	32.56	35.12	2.56	14.00	36.59	22.59
91	ਸਬ-ਅਰਬਨ ਪਠਾਨਕੋਟ	15.35	14.07	-1.28	14.43	5.74	-8.69	13.71	5.74	-7.97	13.02	9.39	-3.63	14.00	7.27	-6.73
92	ਸੁੰਦਰ ਨਗਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ	12.58	12.21	-0.37	11.95	12.51	0.56	11.36	8.92	-2.44	10.79	6.98	-3.81	14.00	5.07	-8.93

93	ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਸ਼ਹਿਰ	28.12	16.91	-11.21	27.02	29.13	2.11	26.12	28.85	2.73	25.41	32.46	7.05	14.00	34.03	20.03	
94	ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਸਬ- ਅਰਬਨ	19.24	22.33	3.09	18.09	12.90	-5.19	17.00	27.33	10.33	16.12	31.08	14.96	14.00	31.45	17.45	
95	ਪੱਛਮੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	35.01	32.38	-2.63	33.50	22.92	-10.58	30.94	46.10	15.16	30.19	42.48	12.29	14.00	48.74	34.74	
96	ਪੱਛਮੀ ਲੁਧਿਆਣਾ	9.37	11.45	2.08	9.18	10.96	1.78	9.00	11.25	2.25	8.82	9.90	1.08	14.00	6.89	-7.11	
97	ਜ਼ੀਰਾ	20.20	27.03	6.83	19.20	<b>42.84</b>	23.64	18.23	30.01	11.78	17.48	35.51	18.03	14.00	42.36	28.36	
98	ਜ਼ੀਰਕਪੁਰ	12.17	15.66	3.49	11.57	10.51	-1.06	10.99	12.88	1.89	10.44	7.92	-2.52	14.00	16.92	2.92	
<b>ਕੁੱਲ</b>		<b>16.16</b>	<b>15.08</b>		<b>15.30</b>	<b>14.63</b>		<b>14.50</b>	<b>13.88</b>		<b>14.00</b>	<b>13.78</b>		<b>14.00</b>	<b>14.56</b>		
ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਟੀਚੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ				45	43				39				36				46
ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਟੀਚੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ				53	55				59				62				52
ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ				43.60	42.84				49.47				49.92				57.65
ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਹਾਨੀਆਂ				(-) 6.08	(-) 4.09				(-) 2.74				(-) 13.83				(-) 10.65

ਨੋਟ: ਸਾਰੇ ਅੰਕੜੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ





©  
ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਅਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ  
[www.cag.gov.in](http://www.cag.gov.in)

[www.cag.gov.in/ag/punjab](http://www.cag.gov.in/ag/punjab)